Ազգ
Azg
armenian daily
14 ՅՈՒՆԻՍ 2001 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 109 (2313)

Քոչարյանը, Ալիեւը եւ Շեւարդնաձեն Թեհրան այցելելու հրավերներ են ստացել

Հարավային Կովկասի երեք հանրապետությունների նախագահները 2001 թ. Իրան այցելելու պաշտոնական հրավերներ են ստացել: Առայժմ դժվար է կանխատեսել, թե Ռոբերտ Քոչարյանի, Հեյդար Ալիեւի եւ Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցելությունները երբ, որ ամսին են կայանալու: Չի բացառվում, որ դրանք ինչ-ինչ պատճառներով անորոշ ժամանակով ձգձգվեն: Իրանում ՀՀ դեսպան Գեղամ Ղարիբջանյանի կարծիքով, Հայաստանի նախագահի այցը կկայանա: Իրանի ԱԳՆ-ում դժվարացան կոնկրետ ժամկետ նշել, սակայն հույս հայտնեցին, որ Քոչարյանը կայցելի Թեհրան: Շատ ավելի անորոշ է Շեւարդնաձեի եւ Ալիեւի պարագան: Եթե վրաց-իրանական հարաբերությունները զարգանում են բնականոն հունով, ապա նույնը չի կարելի ասել ադրբեջանա-իրանական հարաբերությունների մասին: Ենթադրվում է, որ Հ. Ալիեւի այցը Թեհրան կհետաձգվի: Պատճառներ փնտրելը դժվար չէ: Չէ՞ որ Հեյդար Ալիեւը հիվանդ է: Ի դեպ, Ալիեւը Իրան է «գալիս» 1997 թվականից, երբ համեմատաբար հիվանդ չէր: Ռ. Հ.

ԱՍՈՒԼԻՍ

Վերջին երկու ամսում Հայաստանի միջազգային հեղինակության կտրուկ բարձրացում

Ղարաբաղյան հարցի կարգավորումը «սառեցվե՞լ» է

ՄՆՈՒՇ ԴՈՎԼԱԹՅԱՆ

ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի երեկվա ասուլիսը նվիրված էր հատկապես վերջին 2 ամիսների ընթացքում երկրի արտաքին քաղաքականության ոլորտին առնչվող իրադարձություններին, որոնք, նախարարի խոսքերով, չափազանց կարեւոր էին եւ մեծապես նպաստել են Հայաստանի հեղինակության նշանակալից բարձրացմանը միջազգային ատյաններում:

Նախարարը նախեւառաջ նշեց, որ Հայաստանն իր արտաքին քաղաքականությունն իրականացնելիս առաջվա պես հավատարիմ է կոմպլեմենտարության սկզբունքին եւ որեւէ պատճառ չի տեսնում այդ սկզբունքը վերացնելու: «Մեր կողմից կոմպլեմենտարության սկզբունքի կիրառումը բավականին բարձր է գնահատվում միջազգային ատյաններում», ասաց նախարարը:

Նրա գնահատմամբ՝ թե հայեցակարգային եւ թե գործնական առումով չափազանց կարեւոր էր ՀՀ նախագահի այցը Եվրամիություն: Հայաստանն առաջ էլ հայտարարում էր, թե պատրաստ է եւ ցանկություն ունի ընդարձակել, խորացնել հարաբերությունները Եվրամիության հետ, ու այսօր եւս մեր երկիրը պատրաստակամություն է հայտնում հնարավորինս արագ ընդգրկվելու ինտեգրման գործընթացներում:

Տես ► էջ 3

ԹԵՀՐԱՆ

«Այս տարի Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարությունը սկսվելու է»

Համոզված է Իրանում Հայաստանի դեսպան Գեղամ Ղարիբջանյանը

Պաշտոնական Թեհրանը մի քանի անգամ ակնարկել է, որ Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարական աշխատանքների ձգձգման պատճառը հայկական կողմի պատրաստակամության բացակայությունն է: Հայկական կողմի դիրքորոշումը վերոնշյալ խնդրի առիթով պարզելու նպատակով «Ազգը» դիմեց Իրանում Հայաստանի դեսպան Գեղամ Ղարիբջանյանին: «Խնդիրը գազի գինն է, բանակցություններ են եղել, ծանապարհներ ենք որոնում, որպեսզի խնդիրը լուծվի: Համոզված եմ, որ այս տարվա մեջ Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարությունը սկսվելու է: Նույնիսկ կարող եմ ասել, որ հայկական կողմը սկսել է աշխատանքները, նախագծային որոշ աշխատանքներ առաջ են ընթացել եւ այսօրվա դրությամբ գազատարի առնչությամբ քաղաքական խնդիր երկու կողմերի միջեւ չկա: Խնդիրը զուտ տնտեսական է եւ լուծելի», պարզաբանեց պրն Ղարիբջանյանը:

Իրանական մամուլը Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարությանը հաճախ է անդրադառնում, մասնավորապես «Թեհրան թայմս» պաշտոնաթերթը մայիսի 23-ի համարում մի ընդարձակ վերլուծական էր հրապարակել, որտեղ նշում էր, թե ռուսական կողմը, որը ֆինանսական աջակցություն պիտի ցուցաբերեր գազատարի շինարարությանը, կորցրել է հետաքրքրությունը: «Իրանի եւ Հայաստանի քաղաքական ղեկավարությունները գազատարի շինարարությունը սկսելու առումով դրական որոշում կայացրել են: Պիտի նշեմ, որ Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցումը ոչ միայն տնտեսական առումով է կարեւոր, այլեւ հեռանկարային քաղաքական առումով», նշեց Իրանում Հայաստանի դեսպանը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թեհրան

Հ. Գ. Իրանի իշխանություններին մոտ կանգնած մի վստահելի աղբյուրից տեղեկացանք, որ նախագահ Խաթամին «Իրան-Հայաստան» գազատարի ծրագրի ընթացքին հետեւում է անձամբ եւ նույնիսկ մի առիթով ասել է, որ անկախ ամեն ինչից կառուցվելու է:

Հուսանք:

Կուչման լիովին բացառում է անդամակցությունը Ռուսաստան-Բելառուս միությանը

ԲՐԱՏԻՍԼԱՎԱ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Եռօրյա այցով Սլովակիայում գտնվող Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման հունիսի 13-ին հանդիպում է ունեցել այդ երկրի նախագահ Ռուդոլֆ Շուստերի հետ: Բրատիսլավայում հանդիպմանը հաջորդած մամուլի ասուլիսում պատասխանելով լրագրողների Ռուսաստանի եւ Բելառուսի միությանը Ուկրաինայի անդամակցության հեռանկարների մասին հարցերին, Կուչման հայտարարել է, որ լիովին բացառում է Միության մեջ մտնելու տարբերակը: «Մենք նրա համար չենք անկախություն ձեռք բերել, որպեսզի այն կորցնենք», հայտարարել է նա: Ինչպես հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը, Կուչման հայտնել է նաեւ, որ Ուկրաինայի գլխավոր առաջնայնությունը մնում է հեռանկարային անդամակցությունը Եվրամիությանը: «Սակայն դա չի նշանակում, որ մենք, ինչպես եւ մնացած Եվրոպան, չենք ցանկանում սերտ համագործակցել Ռուսաստանի հետ՝ հաշվի առնելով նրա ոչ քիչ հումքային պաշարները», ընդգծել է Կուչման:

Վարշավայի շուկայի շուրջկալում ձերբակալվել են նաեւ հայեր

ՎԱՐՇԱՎԱ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 12-ին Լեհաստանի մայրաքաղաքի խոշորագույն ապրանքային շուկայում ոստիկանության, սահմանապահների եւ մաքսային աշխատակիցների ուժերով իրականացվել է անլեգալ ապրանքների վաճառականների շուրջկալ, որի ընթացքում ձերբակալվել են ԱՊՀ երկրների 83 քաղաքացիներ:

Ինչպես հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը, առգրավվել են 18 հազար անլեգալ կոմպակտ-դիսկեր, մեծ թվով օդի եւ սիգարետ՝ առանց ակցիզային դրոշմանիշների, տեսաերիզներ մանկական պոռնոգրաֆիայով, տեքստիլ արտադրանք՝ առաջատար համաշխարհային ֆիրմաների ֆիրմային ապրանքանշաններով, հիմնավորված կասկած կա, որ դրանք կեղծ են:

Ինչպես հաղորդել է Վարշավայի ոստիկանության մամուլի ծառայությունը, ձերբակալված են Հայաստանի, Ուկրաինայի եւ Բելառուսի քաղաքացիներ: Նրանցից 20-ի նկատմամբ արդեն սկսված է ընթացակարգ, որը նախորդում է երկրից նրանց արտաքսմանը, նշել են ոստիկանությունում:

Վլ. Պուտին. Անհրաժեշտ է Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների տնտեսական միավորման ուղիներ որոնել

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: 2000-ից ավելի մարդ՝ քաղաքական գործիչներ, ձեռնարկուներ, արդյունաբերողներ, գիտնականներ են մասնակցում այսօր բացված Պետերբուրգի տնտեսական համաժողովին: Այդ մասին հաղորդեց նրա կազմկոմիտեի նախագահ, Դաշնության խորհրդի նախագահ Եգոր Ստրոեւը՝ բացելով հինգերորդ հանդիպումը Նեւայի ափերին փռված քաղաքում:

Նա ողջունեց համաժողովի բոլոր մասնակիցներին, որոնց թվում է Ռուսաստանի վարչապետ Միխայիլ Կասյանովը:

Հանդիպմանը ժամանել են միջազգային շատ կազմակերպությունների, այդ թվում Եվրախորհրդարանի, Եվրամիության, Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկի, Համաշխարհային տնտեսական համաժողովի ներկայացուցիչները:

Հանդիպման աշխատանքը լուսաբանելու են 300-ից ավելի լրագրողներ, որոնցից հարյուրը օտարերկրացիներ են:

Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Վլադիմիր Պուտինը ողջույնի ուղերձ է հղել Պետերբուրգի տնտեսական համաժողովի մասնակիցներին եւ հյուրերին:

Ինչպես ասվում է Վլադիմիր Պուտինի ուղերձում, անհրաժեշտ է Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների տնտեսական միավորման ուղիներ որոնել: «Համոզված եմ, որ դուք կկարողանաք ծանրակշիռ ավանդ ներդնել այդ գործընթացների իրականացման ասպարեզում», ասվում է նախագահի ուղերձում:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Աժ մեծամասնությունը դիվիդենտներից զրկեց ՀՅԴ-ին՝ տապալելով թոշակները բարձրացնելու նախագիծը

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Խորհրդարանական քաղաքական մեծամասնությունը՝ «Միասնություն» դաշինքը, ուղղակիորեն տապալեց ՀՅԴ պատգամավորների՝ կենսաթոշակների բարձրացմանն ուղղված օրենքի նախագծի քվեարկությունը՝ պարզորոշ ցույց տալով, որ չի կարող համակերպվել նման «յուղոտ պատառը» ՀՅԴ-ին թողնելու մտքի հետ: Մինչ քվեարկության կայացման համար անհրաժեշտ էր 66 ձայն (որոշ վերապահումներով), նիստին գրանցված 92 պատգամավորից քվեարկեցին 51-ը միայն, որոնցից 46-ը կողմ արտահայտվեցին, 3 պատգամավոր՝ դեմ եւ 2-ը՝ ձեռնպահ: Նիստերի դահլիճում գտնվելով հանդերձ, գրեթե ողջ կազմով քվեարկության չմասնակցեցին «Միասնություն» խմբակցությունը եւ «Հայաստան» խումբը, ինչն էլ տապալման պատճառ դարձավ: Եվ դա այն դեպքում, երբ կառավարության համար կարեւորագույն օրենսդրական նախաձեռնությունները Դաշնակցությունը գրեթե մշտապես պաշտպանում էր:

Իրենց նման դիրքորոշումը վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը հետեւյալ կերպ մեկնաբանեց. «Այն, ինչ իրենք (ՀՅԴ-ն-Գ. Ա.) ներկայացնում են, եթե կառավարությունը գտներ, որ արդեն հնարավոր է այդքան գումար հայթայթել, որպեսզի բարձրացվեն թոշակները, ինքը հանդես կգար նման նախագծով»:

Տես ► էջ 2

ընթացիկ

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27»

«Ինձ գաղափարակից համարում եմ հայ ժողովրդի 90 տոկոսին»

Մեղադրողի հարցադրմանը տված Ն. Հունանյանի այս պատասխանը զայրացրեց շատերին, նաեւ մեզ

«Ես հավասարակշռված մարդ եմ եւ առաջնորդվում եմ մի պարզ սկզբունքով. սիրտը տաք պահել, միտքը սառը», հունիսի 13-ի դատական նիստում հայտնեց ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանն ի պատասխան պետական մեղադրողի այն հարցադրմանը՝ իրեն հավասարակշի՞ռ մարդ է համարում, դյուրագրգի՞ռ, թե՞ սառնասիրտ: Պետական մեղադրողներից Հակոբ Մարտիրոսյանն իր հարցադրումներով փորձում էր ամբողջացնել ամբաստանյալի կերպարը, ծեսել նրա մարդկային տեսակը, արդյոք գաղափարական մարդ է համարում իրեն, ահաբեկի՞չ, թե՞ վրիժառու:

«Ես միշտ եղել եմ գաղափարի մարդ, տեռորիստ կամ վրիժառու ինձ չեմ համարում: Հայ մարդ, որն ստիպված զենք է վերցրել իր ժողովրդի ապրելու իրավունքը պաշտպանելու եւ դրա համար կռվելու. Դա ինձ համար պարտականություն եմ դիտում», առանձնակի ոգեւորությամբ պատասխանեց ամբաստանյալը: Այնուհետեւ շարունակելով պատասխանել մեղադրողի նույն ենթատեքստով արված մյուս հարցադրմանը՝ տեռորիզմի պատմություններից ոգեւորվո՞ւմ է, թե՞ վշտանում, հայտնեց, թե հայոց պատմության մեջ ահաբեկչություն չի ընդունում: «Ոչ Թալեաթ սպանող Սողոմոն Թեհլիրյանը, ոչ էնվերին սպանող հայ զինվորականը, ոչ էլ 70-80-ական թվականներին 70-ից ավելի թուրք դիվանագետներին սպանողները ահաբեկիչներ չէին: Նրանց ահաբեկիչներ կարող է համարել Թուրքիան, ԱՄՆ-ը եւ այլք: Փոքր ժողովուրդները ոչ թե ահաբեկչություն, այլ ազատագրական պայքար են մղում», հայտնեց ամբաստանյալը, ավելացնելով նաեւ, որ բազմաթիվ ծանոթներ ունի ԱՍԱԼԱ-ից, Հայ հեղափոխական բանակից:

Մեղադրողը չափազանց հետաքրքրված էր ամբաստանյալի շրջապատով՝ ընկերներ ունի՞, գաղափարակա՞ն ընկերներ են, թե՞ մտերիմներ: Վերջիններիս շարքում անվանապես նա դասեց միայն ամբաստանյալ Էդիկ Գրիգորյանին եւ նշեց, թե բազմաթիվ ընկերներ ունի ուսանողական շրջանակից, դաշնակցականների, նաեւ այդ շրջանակներից դուրս: Նրանց հետ հարաբերությունները ժամանակի ընթացքում փոխվել են ենթարկվելով ժամանակի եւ տարբեր հանգամանքների ազդեցությանը:

Ի վերջո նրանց հետ գաղափարական ընդհանրություններ ունեցե՞լ է, թե՞ ոչ: Պատասխանեց, թե գաղափարն իր համար բացարձակ արժեք չի համարել: Այդ իսկ պատճառով խուսափում է գաղափարական ընկերների կոնկրետ անուններ նշելուց: «Բայց ինձ գաղափարակից համարում եմ հայ ժողովրդի 90 տոկոսին»: Պատասխանը զայրացրեց դահլիճում նստածներիս, որոնց նա արձագանքեց ավելի խտացնելով «գույները»՝ 90 տոկոսից ավելիին:

Պրն Մարտիրոսյանը չափազանց հետաքրքրված էր Հունանյանների ընտանեկան վիճակով եւ Ն. Հունանյանին ուղղված իր հարցերով փորձում էր պարզել ծնողների փոխհարաբերությունները, նրանց ամուսնալուծության պատճառները: Ամբաստանյալը թեթեւ պատասխանում էր բոլոր հարցերին, սակայն մեղադրողը հարցերը կրկնելով ընդգծում էր իր ակնհայտ դժգոհությունը: Քանի որ Հ. Մարտիրոսյանը ձգտում էր ամբաստանյալի բերանից լսել այն, ինչ ցանկալի էր իրեն, դա չվրիպեց Ն. Հունանյանի ուշադրությունից: Վերջինս ասաց, թե երբեք չի առաջնորդվել այն մտայնությամբ, որ ասի այն, ինչ ցանկացել են իրենից լսել ուսուցիչը, դասախոսը, քննիչը:

Ամբաստանյալն ավելացրեց, թե ամենայն մանրամասնությամբ պատասխանում է անգամ իր համար տհաճ ընտանիքին վերաբերող հարցերին: «Լինում են հարցեր, ինչպես այս պահին տրված հարցերից շատերը, որոնց պատասխանները կարող են ծեգ կոնկրետ չթվալ: Փորձում եմ ընկալել հարց տվողի ներքին ընկալումը եւ հասնել նրան, որ եթե արտաքուստ հարցն անբավարար համարվի, գոնե հոգու խորքում վստահ լինի, որ պատասխանն անբավարար չէ»:

Ամբաստանյալի ենթատեքստով արված այս մեկնաբանությունը, իհարկե, չհուսահատեցրեց մեղադրողին, որը Հունանյանների ընտանեկան խնդիրների շուրջ հարցադրումները շարունակեց գրեթե ողջ նիստի ընթացքում: Պաշտպաններից Կարապետ Աղաջանյանը հայտարարեց, թե շատերի տպավորությունն արտահայտած կլինի, եթե ասի, որ կարծես դատական նիստի առաջին կեսին լսվում էր Հունանյանի ծնողների ամուսնալուծության գործը, մյուս կեսում տեստեր են լրացնում:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հանձնաժողովը դատավորին առաջարկելու է Ն. Հունանյանին տեղափոխել Նուբարաշենի մեկուսարան

Երկու օր է, ԱԺ-ի «Հոկտեմբերի 27-ի գործը ուսումնասիրող ժամանակավոր հանձնաժողովը» գումարում է նիստեր, որի ընթացքում երեկ ստեղծվեց մի փաստաթուղթ, որտեղ նշվում է, որ «հանձնաժողովը ուսումնասիրելով Նաիրի եւ Կարեն Հունանյանների նախաքննական ցուցմունքները, ինչպես նաեւ Նաիրի Հունանյանի դատաքննության ժամանակ ապրիլի 25-ին եւ 27-ին տված ցուցմունքները՝ նրա կողմից ՀՀ ազգային անվտանգության նախարարության հետ համագործակցելու մասին, եկել է այն եզրակացության, որ աննպատակահարմար է Ն. Հունանյանին պահել ՀՀ ԱԱ նախարարության մեկուսարանում եւ անհրաժեշտ է նրան տեղափոխել ՀՀ ՆԳ նախարարության մեկուսարան», երեկ, երկու ժամ տեւած բուռն բանավեճերից հետո հարցը դրվեց հանձնաժողովի քննարկմանը եւ ընդունվեց 8 կողմ, 1 ձեռնպահ, 1 դեմ (Հակոբ Հակոբյան, «Կայունություն») ձայնով, իսկ Կիմ Բալայանը եւ Ֆիլարետ Բերիկյանը չմասնակցեցին քվեարկությանը:

Առաջինի կարծիքով՝ որոշումը հակասահմանադրական է: Իսկ Ֆիլարետ Բերիկյանը նշեց, որ ժամանակավոր հանձնաժողովը չունի նման լիազորություններ նման միջնորդությամբ կամ խնդրանքով դիմելու դատավոր Սամվել Ուզունյանին: Կիմ Բալայանի կարծիքը խիստ բացասական էր նաեւ տեղափոխման հարցում: «Գտնում եմ եւ համոզված եմ, որ նախ Ն. Հունանյանի կյանքի անվտանգությունը երաշխավորված չէ, եթե տեղափոխեն: Եվ եթե տեղեկանքում նշված է, որ ստուգեն, թե ինչպես է եղել, որ մեղադրյալներից մեկը մահացել է նույն քննչական մեկուսարանում, ինչո՞ւ են ուզում, որ նորից գլխավոր ամբաստանյալը տեղափոխվի այդ քննչական մեկուսարանը, ուր շահագրգիռ կողմերը կփորձեն Ն. Հունանյանին մեջտեղից հանել, եւ դա կդառնա քաղաքական շահարկման բավականին ամուր հիմք»:

Գագիկ Կոստանդյան (անկախ պատգ.). «Առաջին րոպեից դեմ եմ եղել տեղափոխելու հարցում, քանի որ ԱԱ մեկուսարանն ավելի կոմպետենտ է պահելու, արտաքին աշխարհի հետ կապը բացառելու խնդրում, իսկ ՆԳ-ի մեկուսարանի մասին դա ասել չեմ կարող: Ես հետեւում եմ Նաիրի Հունանյանի պատասխաններին, նա բացի բանասիրությունից, իրավաբանական որեւէ տերմին չի օգտագործում, ուստի բացառում եմ նրա հետ այլ անձանց հանդիպումը: Նա էությամբ լկտի է եւ այդպիսին էլ մնում է»:

Հակոբ Հակոբյան. «ՆԳ մեկուսարան տեղափոխեցին թե չէ Նաիրի Հունանյանին, գողական աշխարհ կա, գոնը նայող կա, իրար հետ (նրա) վիզը կկտրեն: Իսկ այժմ, պարզ է, նրա հետ ոչինչ չի կատարվում»:

Գրիգոր Հարությունյան. «Գտնում եմ, որ տեղափոխման որոշումը ճիշտ է եւ անվտանգությունը որտեղ էլ որ լինի, Նաիրի Հունանյանի հանդեպ պետք է ապահովվել»:

Ստեփան Զաքարյան. «Այս փաստաթուղթը միայն խնդրանք է, եւ մենք պարտավոր ենք ԱԺ զեկուցել մեր հանձնաժողովի յուրաքանչյուր որոշման մասին»:

Հանձնաժողովի նախագահ Վ. Գրիգորյանն ասաց. «Ես քննության նյութերին կծանոթանամ, նոր կպատասխանեմ»: Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի կարծիքով՝ «հանձնաժողովի ցանկությունը, ըստ ինձ, լավ է: Առաջին չափանիշը հանցագործների անվտանգությունն ապահովելն է: Ճիշտն ասած, այն տարիներին, երբ ես նստած էի, ԱԱ մեկուսարանը շատ ավելի անվտանգ տեղ էր»:

Իսկ երկու մեկուսարաններում անվտանգության համեմատության շուրջ ԱԱ նախարար Կարլոս Պետրոսյանը պատասխանեց. «Հիմնախնդիրներից ելնելով, Նաիրի Հունանյանը պետք է ԱԱ մեկուսարանում պահվի, իսկ անձի անվտանգության պահպանության եւ մի շարք այլ առումներով նպատակահարմար է ԱԱ-ինը: Իսկ այն, որ Նաիրի Հունանյանը ԱԱ աշխատակիցների հետ ունեցել է որոշակի շփումներ, համագործակցություն համարել չի կարելի: Երկրորդ՝ շատ քաղաքացիներ պարտքի բերումով համագործակցում են ԱԱ համակարգի հետ, եւ որեւիցե նշանակություն չունի հետագայում նրանց քրեական պատասխանատվության ենթարկելու, մեկուսարանում պահելու կամ չպահելու խնդիրը: Ինձ անհասկանալի է, որ այդ հանգամանքը կարող է դրվել ԱԱ մեկուսարանում չպահելու հիմքում»:

Իսկ, ըստ իրավաբանների, ժամանակավոր հանձնաժողովը կարող է խնդրագիր կամ միջնորդություն ներկայացնել դատավորին՝ ԱԱ-ից ՆԳ մեկուսարան տեղափոխելու մասին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ծխախոտ ներմուծողների եւ արտադրողների համար փոխզիջում է առաջարկվում

ԱԺ գարնանային նստաշրջանի վերջին եռօրյայի վերջին օրվա ավարտին խորհրդարանը կիսատ թողեց «Հաստատագրված վճարների մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու օրենսդրական նախաձեռնության քննարկումը՝ կապված ներմուծվող եւ տեղում արտադրվող ծխախոտների հաստատագրված վճարների դրույքաչափերի փոփոխության հետ:

ԱԺ ֆինանսավարկային, բյուջետային, տնտեսական հարցերով հանձնաժողովը դրական եզրակացություն էր տվել նախագծին՝ փորձելով միաժամանակ ընտրել երկու կողմերի համար ամենաօպտիմալ տարբերակը: Ըստ հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Մինասյանի՝ անհրաժեշտ է խթանել ներքին արտադրողին եւ պաշտպանել նրա շահերը, միաժամանակ երկրի շուկայից չհեռացնել ներմուծողներին, որոնց ներկայությունն էլ ապահովում է շուկայում գների բալանսավորումը: Սակայն Մինասյանը միաժամանակ չմոռացավ հիշեցնել, որ ցանկացած դեպքում, երբ բարձրացվում են գները, հարկերի նվազումից հետո դրանք չեն նվազում: Այդ նպատակով իրենք առաջարկում են միջին տարբերակը, այսինքն՝ ներմուծվող ֆիլտրով մեկ արկղ ծխախոտից որպես հաստատագրված վճար գանձել ոչ թե 120 դոլար, այլ՝ 110, իսկ տեղական արտադրության դեպքում թողնել նույնը՝ 80 դոլար:

Արդյոք այս դրույքաչափերն ամենաօպտիմա՞լն են, եւ կառավարությունն ասենք մի քանի օրից դարձյալ դրանք փոփոխելու նախաձեռնություն չի՞ սկսի, քանի որ 1997-ից առ այսօր դրույքաչափերն արդեն փոփոխվել են ուղիղ հինգ անգամ: ՀՀ պետեկամուտների նախարարն այնքան էլ համոզված չէ. «Եթե մենք ասենք, որ սա լիովին օպտիմալ տարբերակ է, այդպես լինել չի կարող: Իրավիճակի փոփոխության հետ փոխվում են նաեւ դրույքաչափերը: Բայց այն ժամանակ, չգիտեմ ով էր ներկայացնողը, եւ չեմ կարող ասել՝ ինչո՞ւ է նախկին դրույքաչափը ամենաօպտիմալը համարվել: Այսօր ստացվում է, որ դա լավագույն տարբերակը չէր: Այս առաջարկվող տարբերակը կառավարությունում երկար քննարկվել է, եւ հանգել ենք եզրակացության, որ սա ոչ թե լավագույնն է, այլ լավագույններից մեկը»:

Նույն օրենքի 8-րդ հոդվածի համաձայն, տարվա կեսերին բյուջեում փոփոխություն նախատեսող փոփոխություններ չի կարելի ընդունել, այնինչ առաջարկվող նախագիծը հենց այդպիսին է: Նախկինում կատարված փոփոխությունները եւս բյուջետային տարվա կեսերին են կատարվել, եւ դա արդեն դարձել է պրակտիկա: Սակայն պետեկամուտների նախարարը բացատրեց, թե քանի որ «Գրանդ տոբակո» ձեռնարկությունը չի աշխատում, անհրապաղ պետք էր փոփոխություն կատարել:

Ամեն դեպքում, դատելով պատգամավորների ելույթներից, կարելի է եզրակացնել, որ մոտակա ժամանակահատվածում հրավիրվելիք արտահերթ նստաշրջանում նախագիծն առաջին ընթերցմամբ ընդունվելու է:

Գ. Ա.

ԱԺ մեծամասնությունը դիվիդենտներից զրկեց ՀՅԴ-ին ...

Սկիզբը էջ 1

Եթե հետեւենք վարչապետի խոսքերի տրամաբանությանը, կառավարությունը դեռեւս լուրջ հիմքեր չի տեսնում թոշակների բարձրացման ֆինանսական հավելյալ միջոցները գտնելու համար: Սակայն կենսաթոշակային ֆոնդի նախագահ Ֆրունզե Մուշեղյանը երկու օր առաջ հավաստացնում էր, թե մոտակա ամիսներին խնդիրը կլուծվի, եւ կառավարությունն այսօր էլ, իբր, վերլուծություններ է անում: Գրեթե նույն միտքն արտահայտեց նաեւ «Միասնություն» խմբակցության քարտուղար Վարդան Մկրտչյանը, երբ «Ազգը» փորձեց նրանցից պարզել, թե ինչու իրենք տապալեցին քվեարկությունը. «Կառավարության հետ պայմանավորվածություն ունեինք եւ օրակարգում էլ կա, որ թոշակներն, իհարկե, պիտի բարձրացվեն: Ես կարող եմ ուղղակի հավաստիացնել, որ հենց այդ նույն ժամկետում թոշակները կարող են բարձրացվել: Դրա համար պիտի գումարների աղբյուրները դիտարկել»: Ինչպես ասում են՝ մի ձեռքը չգիտի՝ ինչ է անում մյուս ձեռքը:

Նախորդ անգամ էլ նշել ենք, որ երկար ժամանակ այս նախագիծը շրջանառվում էր ԱԺ-ում: Ե՛վ կառավարությունը, ե՛ւ ԱԺ մեծամասնությունը լիարժեք ժամանակ ունեին դրա շուրջ որոշակի վերլուծություններ անելու, որը պարզապես ներկայացվում է՝ թե չի արվել: Ինչպես, երբ նշվում է, որ հնարավոր է նույն ժամանակահատվածում թոշակները բարձրացնել, ապա ինչո՞ւ քաղաքական մեծամասնությունն առաջին ընթերցմամբ չի ընդունում օրինագիծը, ապա, եթե կարիք կա, հավելյալ վերլուծություններից հետո նոր թոշակների բարձրացման չափերը որոշել: Ի վերջո, չէ՞ որ նման խնդիրների կարգավորումը հենց մեծամասնության խնդիրն է: Թերեւս հենց դա էր նկատի առնում ՀՅԴ անդամ Արմեն Ռուստամյանը, երբ հայտարարում էր. «Չկա որեւէ խնդիր, որն այսօր խանգարի նախագծի ընդունմանը: Մեզ ասում էին՝ իբր թե ծախսերն են ավելանում: Բայց բոլորս տեսանք, որ կառավարությունը համապատասխան տեղեկանքով չմտավ ԱԺ»: Նման փաստի բացակայությունը թույլ է տալիս ՀՅԴ-ին կարծելու, որ որեւէ ծախսային բեռի ավելացման խնդիր չկա, եւ նախագիծը կարելի է համարել ընդունված, քանի որ դրան կողմ է եղել նիստին առկա պատգամավորների ուղիղ կեսը: ԱԺ նախագահությունը սակայն անդրդվելի էր: Ավելին՝ չխախտելով ամեն կերպ նախագիծը տապալելու քաղաքականությունը, ԱԺ փոխխոսնակ Տիգրան Թորոսյանը մերժեց ՀՅԴ-ի արտահերթ նիստ կազմակերպելու նախագիծը՝ պատճառաբանելով, թե նստաշրջանն ավարտվում է, եւ արտահերթ նիստ չի կարող տեղի ունենալ, քանի որ եռօրյան ավարտվում է չորեքշաբթի օրը՝ 18:00-ին: ԱԺ կանոնակարգի համաձայն, սակայն, որեւէ ժամ նշված չէ, իսկ ծեւակերպումը ներկայացված է այնպես, որ ԱԺ նիստերի եռօրյաներն ավարտվում են չորեքշաբթի օրը, տրամաբանորեն ժամը 24:00-ին: Մոտ կես ժամ այս թեմայով տեւած բանավեճից հետո Արմեն Ռուստամյանն ասաց, թե իրենք երկու ճանապարհներից որեւէ մեկը կընդունեն. կամ արդեն արտահերթ նստաշրջան նախաձեռնելու առաջարկով ՀՀ նախագահին կդիմեն, կամ Սահմանադրական դատարան՝ ժամանակային վեճը պարզելու համար:

Որքան տարօրինակ է «Միասնության» նման կեցվածքը, նույնքան էլ բացատրելի: Ի վերջո հարցն առնչվում է 510 հազար թոշակառուների՝ պոտենցիալ ընտրողներին, եւ ո՛չ նա, ո՛չ էլ Դաշնակցությունն այս փաստը հաշվի չառնել չեն կարող: Ըստ էության՝ ով կարողացավ անցկացնել նախագիծը, նա էլ կշահի ընտրազանգվածի համակրանքը: Եվ մեծամասնությունն իր ողջ լծակները կօգտագործի, որպեսզի ինքը դառնա այդ «հերոսը»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային սարքաւորումը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

«Մենք հավասարակշիռ հարաբերությունների կողմնակից ենք ե՛ւ Ռուսաստանի, ե՛ւ ԱՄՆ-ի հետ»

Ըստ ԱՄՆ-ում ՀՀ դեսպանի՝ Մ. Նահանգներում դա լավ գիտակցում են

«Միացյալ Նահանգներում՝ հիմնականում Կալիֆոռնիայի նահանգում 1 մլն հայ է բնակվում: Հայաստանը Իսրայելից հետո երկրորդ պետությունն է ԱՄՆ հումանիտար օգնությունների հատկացումների չափով»: Երեկ ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետում հայ-ամերիկյան հարաբերությունների վերաբերյալ զեկուցումով հանդես եկավ ԱՄՆ-ում ՀՀ դեսպան Արման Կիրակոսյանը:

Նա կարեւորեց այս երկիրը մեզ համար նախ որպես ԼՂ հակամարտության կարգավորման գծով Մինսկի խմբի համանախագահության, նաեւ տնտեսական հարաբերությունների, երկխոսության զարգացման առումներով:

Դեսպանը նշեց, թե ընդհանուր առմամբ մենք պետք է ոչ թե հակադրվենք մեծ տերությունների շահերին, այլ փորձենք դրանք առավելագույնս մոտեցնել, համադրել մեր ազգային հետաքրքրություններին: Ուսանողների հարցին, թե ինչպես է ԱՄՆ-ը վերաբերվում Հայաստան-Ռուսաստան, Հայաստան-Իրան հարաբերություններին, պրն Կիրակոսյանը, որ ԱՄՆ-ում մեր երկիրը ներկայացնում է 1999-ից, նշեց. «Ռուսաստանը մեր ռազմավարական դաշնակիցն է, մեր անվտանգության երաշխիքը Թուրքիայի հանդեպ, Մ. Նահանգներում դա գիտակցում են»: Իրանի հետ մեր հարաբերությունների համատեքստում դեսպանն ասաց, թե ԱՄՆ-ը փորձել է Հայաստանին հակաիրանական տրամադրություններ պարտադրել, «բայց մենք բացատրել ենք, որ Իրանի հետ ընդհանուր սահման ունենք, նաեւ իրանահայ համայնք, որի համար այդ երկրում ստեղծված են ապահով ու անվտանգ կյանքի պայմաններ: Այնպես որ, եթե 5-6 տարի առաջ ԱՄՆ-ը խոսում էր այդ հարաբերությունների մասին, այսօր որեւէ ազդեցություն կիրառելու փորձ չի արվում»: Պրն Կիրակոսյանն ավելացրեց, թե Հայաստանն էլ բոլորի հետ հավասարակշիռ, բնականոն հարաբերությունների կողմնակից է:

Պրն Կիրակոսյանն անդրադարձավ նաեւ ԱՄՆ-ի կողմից Հայոց ցեղասպանության խնդրի ընդունման գործընթացին: Հիշեցնելով, թե այս ուղղությամբ աշխատանքներ տարվում են 1965-ից, որպես առանձնակի հաջողված շրջան առանձնացրեց անցած տարին: Բնականաբար, խնդրի ալիքն ուժգնանում է նախընտրական շրջաններում: «Այժմ դեպքում ԱՄՆ Կոնգրեսում հայ-ամերիկյան բարեկամության 100 հոգանոց խումբ կա, որը ջանքեր է թափում»:

Պրն Կիրակոսյանը չշրջանցեց նաեւ արտագաղթի թեման: «Մենք ԱՄՆ-ում ունենք հայաստանցիների նորաստեղծ համայնք: Հայաստանից արտագաղթածներն այնտեղ շատ արագ են հարմարվում նոր պայմաններին, գտնում իրենց տեղը»: Կվերադառնա՞ն նրանք, Ա. Կիրակոսյանի համոզմամբ, կախված է Հայաստանի ստեղծելիք տնտեսական պայմաններից:

Լ. Գ.

Ընդերքի վիճակին անդրադարձել է երկրի նախագահը

Երեկ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն աշխատանքային խորհրդակցություն է անցկացրել, որը նվիրված է եղել ընդերքի օգտագործման ոլորտում տիրող իրավիճակին: Նա նշել է, որ հանքավայրերի մեծ մասը շահագործվում է ապօրինի եւ ստվերային, չի հաշվառվում եւ ստացվում պաշարների շարժը: Նման վիճակն անթույլատրելի համարելով՝ Ռոբերտ Քոչարյանը դատախազությանը հանձնարարել է ստուգել ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայության ուսումնասիրությամբ ի հայտ բերված փաստերը եւ պատժել մեղավորներին: Առաջնային է համարվել նաեւ ընդերքի օգտագործման եւ պահպանման վերահսկողության ուժեղացումը, այդ նպատակով արտադրական ենթակառուցվածքները համակարգող նախարարին հանձնարարվել է յոթօրյա ժամկետում ներկայացնել ժամանակացույց, որտեղ նշված կլինեն ոլորտը կանոնակարգելու առաջնահերթ քայլերը:

Հիշեցնենք, որ մեր երեկվա՝ հունիսի 13-ի համարում «Թալանված ընդերք, չհարկված միլիոններ» հրապարակմամբ արդեն անդրադարձել էինք այս խնդրին, ներկայացրել իրավիճակին վերաբերող կոնկրետ թվեր եւ թերահավատություն հայտնել իրավիճակի փոփոխության հնարավորության վերաբերյալ: Սակայն ուրախ կլինենք, եթե սխալվենք մեր տեսակետների մեջ: Վերոնշյալ խորհրդակցությունը նման հույսեր է ստեղծում, իսկ թե հույսը իրականությո՞ւն կդառնա, թե՞ հիասթափություն՝ ցույց կտա իրադարձությունների ընթացքը:

Ա. Մ.

Բանակի օր պետք է հռչակվի հունվարի 28-ը

ՀՀ պաշտպանության նախարարության բարձրագույն ասպարակազմի հայտարարությունը

12.06.2001 թ. ՀՀ Ազգային ժողովը 2-րդ ընթերցմամբ ընդունեց «ՀՀ տոների եւ հիշատակի օրերի մասին» ՀՀ օրենքը, որով Հայոց բանակի օր հռչակվեց սեպտեմբերի 20-ը: Դեռեւս 25.01.2001 թ. ԱԺ նախագահի անունից ՀՀ վարչապետին էր ուղարկվել մի խումբ պատգամավորների ներկայացրած «ՀՀ տոների եւ հիշատակի օրերի մասին» օրենքի նախագիծը, որտեղ որպես Հայոց բանակի օր առաջարկվում էր երկու տարբերակ՝ հունվարի 28-ը եւ մայիսի 9-ը: Պաշտպանության նախարարության բարձրաստիճան սպաների եւ հրամանատարական կազմը քննարկել են ներկայացված տարբերակները եւ հաշվի առնելով, որ 1992 թ. հունվարի 28-ին ընդունվել է ՀՀ կառավարության թիվ 62 որոշումը՝ պաշտպանության նախարարության կազմավորման մասին, եւ այդ օրն է ՀՀ առաջին պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը ստորագրել թիվ 001 հրամանը, առաջարկել է Հայոց բանակի օր հռչակել հունվարի 28-ը:

ՊՆ բարձրագույն սպայակազմն իր մտահոգությունն է հայտնում Ազգային ժողովի կողմից պաշտպանության նախարարության կարծիքն անտեսելու փաստի կապակցությամբ: Համոզված ենք, որ ժողովուրդը ճիշտ կընկալի մեր մտահոգությունը, իսկ խորհրդարանը տարբերակ կգտնի վերանայելու իր իսկ արձակած որոշումը:

Ռուսաստանի դեսպանությունը շնորհակալություն է հայտնում

Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպանությունը Հայաստանի պետական եւ հասարակական կազմակերպություններին, ինչպես նաեւ քաղաքացիներին երախտագիտություն է հայտնում բազմաթիվ շնորհավորանքների համար, որոնք դեսպանությունն ստացել է Ռուսաստանի Դաշնության պետական ինքնիշխանության հռչակագրի ընդունման օրվա առթիվ:

Ռուսաստանի Դաշնության դեսպան
Ա. ԴՐԱԶԴՈՎ

Վերջին երկու ամսում Հայաստանի միջազգային հեղինակության կտրուկ բարձրացում

Սկիզբը էջ 1

ՀՀ նախագահի՝ Եվրամիության շրջանակներում վերջերս ունեցած հանդիպումներում, նախարարի խոսքերով, ծեռք են բերվել մի շարք կարեւոր պայմանավորվածություններ: Դրանցից մի քանիսը, որ նշեց պրն Օսկանյանը, առնչվում էին հիմնականում տնտեսության ոլորտին: Պայմանավորվածություն էր ձեռք բերվել 1995-ին Եվրամիության հետ կնքած Համագործակցության եւ գործընկերության պայմանագիրն առավել ընդլայնված մոտեցումներով կյանքի կոչելու վերաբերյալ: Պայմանավորվածություն կա նաեւ Հայաստանի էներգետիկ ոլորտը կարգավորելու՝ այլընտրանքային էներգետիկ աղբյուրներ որոնելու, էներգետիկ համակարգի անվտանգության ապահովման եւ այլնի առնչությամբ: Նախարարը նշեց եւս մի համաձայնության մասին. այս տարվա հոկտեմբերին Եվրամիության հովանավորությամբ Երեւանում կկայանա ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներին նվիրված խորհրդաժողով, որին կմասնակցեն տարածաշրջանի երկրները՝ Հայաստանը, Վրաստանը, Ադրբեջանը, իսկ Հայաստանը հետագայում, ամենայն հավանականությամբ, կդառնա ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների զարգացման եւ համակարգման կենտրոն տարածաշրջանում: Կարեւոր ձեռքբերում է, ըստ պրն Օսկանյանի, նաեւ ներդրումային համաժողովի անցկացումը, որ նախատեսված է կազմակերպել հաջորդ տարի՝ Եվրամիության հովանավորությամբ: Նպատակը պարզ է. խթանել ներդրումների հոսքը Հայաստան, ինչպես ծրագրված էր նաեւ Նյու Յորքում Համաշխարհային բանկի հովանավորությամբ կազմակերպված գործարար համաժողովի պարագայում: «Հայաստան-Եվրամիություն» հարաբերություններում մի նոր էջ է բացվել», ամփոփեց պրն Օսկանյանը:

Կարեւորագույն այլ իրադարձությունների թվում ՀՀ արտգործնախարարը հիշատակեց Հայաստանի՝ Եվրախորհրդի անդամ դառնալը, ինչպես նաեւ Հավաքական անվտանգության պայմանագրի շրջանակներում վերջերս Երեւանում տեղի ունեցած 6 երկրների նախագահների խորհրդի գագաթաժողովը: Նախարարն ափսոսանք հայտնեց, որ մեկ այլ կարեւոր իրադարձություն՝ Հայաստանի անդամակցությունը ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հանձնաժողովին, բավարար չափով չլուսաբանվեց հայաստանյան մամուլում եւ դրա նշանակությունը մեզանում ըստ արժանվույն չգնահատվեց: «Չկա մի երկիր, որը չցանկանա անդամակցել այս հանձնաժողովին, քանզի այդ անդամակցությունն արդեն իսկ նշանակում է միջազգային բարձր վարկ: Հայաստանը քվեարկության արդյունքում ստացավ 30 ձայն՝ 54-ից, եւ Խորվաթիայի հետ ընտրվեց՝ հաղթելով մյուս 2 թեկնածուներին՝ Ադրբեջանին ու Լատվիային», մանրամասնեց պրն Օսկանյանը: Իսկ իր առաջիկա ծրագրերի մասին խոսելիս նախարարը տեղեկացրեց, որ հունիսի վերջին մեկնելու է Ճապոնիա՝ միջկառավարական հանձնաժողովի անդրանիկ նիստին մասնակցելու:

Բնականաբար, լրատվամիջոցների համար ամենամեծ հետաքրքրություն ներկայացնող հարցը ղարաբաղյան հարցի բանակցային գործընթացն էր, որը, սակայն, ժամանակավորապես ընդհատվեց՝ հունիսի այս օրերին սպասվող ժնեւյան հանդիպումը հետաձգվեց: Մեկնաբանություններն այս կապակցությամբ բազմապիսի էին, քանի որ մինչ այդ կայացած հայ-ադրբեջանական բանակցությունները (2 հանդիպում Փարիզում եւ Քիվեսթյան հանդիպումը), թվում էին հուսադրող եւ պիտի զարգանային Ժնեւում: Վերոհիշյալ բանակցությունները որպես անժխտելի առաջընթաց որակեց ՀՀ արտգործնախարարը՝ նշելով, որ Հայաստանը պատրաստ է բանակցությունները շարունակել միայն մեկ դեպքում՝ եթե հաջորդող հանդիպումներում հիմք ընդունվեն փարիզյան բանակցությունների սկզբունքները: Ի՞նչ կատարվեց Քի Վեսթից հետո: Տեղի ունեցավ եռանախագահների այցը տարածաշրջան, եւ այդ պահից լուրջ բարդություններ առաջացան: «Հայաստանի մեղքով չէ, որ բանակցությունները կանգ են առել: Հուսով ենք, եռանախագահներն ամեն ջանք կգործադրեն, որպեսզի ընդհատված բանակցությունները շարունակվեն արդեն ձեռք բերված պայմանավորվածությունների փուլից», արձանագրեց պրն Օսկանյանը: Քոչարյան-Ալիեւ հաջորդ հանդիպման վերաբերյալ որեւէ պայմանավորվածություն այսօր չկա: Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի՝ որպես երրորդ կողմի մասնակցությանը՝ բանակցային գործընթացին, ապա Հայաստանի սկզբունքներն այս հարցում մնացել են անփոփոխ. հարցի հանգուցալուծումն անհրականանալի է առանց ղարաբաղյան կողմի մասնակցության:

Իսկ ինչպե՞ս է ՀՀ արտգործնախարարը գնահատում ամերիկյան համանախագահ Քերի Քավանոյի այն հայտարարությունը, թե Հայաստանի ու Ադրբեջանի ժողովուրդներն առայժմ պատրաստ չեն փոխզիջումների տարբերակն ընդունելու: «Նախեւառաջ, երկու ժողովուրդները տեղեկացված չեն, թե ինչպիսի փոխզիջումներ են սպասվում, ուրեմն ինչպե՞ս կարող ենք վաղօրոք հայտարարել, իբր պատրաստ են կամ պատրաստ չեն: Քավանոն ինչ-որ հիմքեր, իհարկե, ուներ նման եզրակացության հանգելու, սակայն ժողովուրդների տեսակետը ճշգրիտ կիմանանք միայն այնժամ, երբ նրանց կտեղեկացնենք բանակցային արդյունքների մասին», պատասխանեց արտգործնախարարը:

«Ազգի» հարցին, թե նախատեսվո՞ւմ է Հայաստանում Իրանի դեսպան Քոլեյնիի մասնակցությունը եռանախագահների առաջիկա մոսկովյան հանդիպմանը, եւ ինչպիսի՞ն է մեր իշխանությունների վերաբերմունքն այդ մասնակցությանը, պրն Օսկանյանը պատասխանեց. «Եռանախագահների հետ Իրանի կապն իրոք ապահովվում է դեսպան Քոլեյնիի միջոցով, սակայն իրենք՝ համանախագահները պիտի որոշեն՝ մասնակցելո՞ւ է նա, թե՞ ոչ: Առայժմ այս մասին ոչինչ հայտնի չէ: Ինչ վերաբերում է մեր տեսակետին, ապա, անշուշտ, բարձր ենք գնահատում Իրանի դերն ու հնարավոր մասնակցության նշանակությունը ղարաբաղյան բանակցությունների գործընթացում»:

Ֆրանսահայություն

ՎԻՃԱՐԿՈՒՄ

Օրակարգում ֆրանսահայ համայնքի ապագայի հարցն է

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչումից հետո «Ապրիլի 24-ի հանձնախումբն» սկսեց կոչվել «Ֆրանսիայի հայկական կազմակերպությունների համակարգման հանձնախումբ» (ՖՀԿՀՀ): Փարիզում կազմակերպված հավաքներից մեկի ժամանակ ՀՅԴ-ն հայտարարեց, որ ներկայացնելու է համայնքի կազմակերպման նոր նախագիծը, ըստ որի ֆրանսահայերին առաջարկվում է մասնավորապես ընդհանուր ընտրությունների միջոցով ընտրել համայնքի ղեկավարներին: Այս կապակցությամբ «Նուվել դ'Արմենի» ամսագրում իրենց տեսակետներն են արտահայտում ՀՅԴ Եվրոպայի վարչության նախագահ Մուրադ Փափազյանը, «Ապրիլի 24-ի հանձնախմբի» (այժմ ՖՀԿՀՀ) նախագահ Ալեքսի Գովչյանը եւ ՌԱԿ Ֆրանսիայի վարչության ատենապետ Ժան Սիրապյանը (կողքի սյունակում):

Մուրադ Փափազյանի կարծիքով, ֆրանսահայ համայնքի առջեւ այսօր ծառացած է 4 գլխավոր խնդիր: Առաջինը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործնական արդյունքների ապահովումն է եւ ժխտողականության հետապնդման կենտրոնի ստեղծումը: Ճիշտ է, Ֆրանսիան ճանաչել է Հայոց ցեղասպանությունը, բայց ժխտողականությունը պատժող որեւէ օրենսդրական մեխանիզմ չի նախատեսված: Ներկայումս գործող Գայսոյի օրենքով քրեապես պատժելի են 2-րդ աշխարհամարտի տարիներին

Մուրադ Փափազյան

մարդկության դեմ գործված ոճիրները ժխտողները: Ուստի հարկավոր է ընդլայնել այդ օրենքի ընդգրկած ժամանակաշրջանը, ներառելով նաեւ 20-րդ դարի առաջին տասնամյակները: Դա Ցեղասպանության ճանաչման բնական շարունակությունն է:

Երկրորդ խնդիրը վերաբերում է Ֆրանսիայում հայերի ինքնության խորացմանը: Հայոց ցեղասպանության պատմությունը պետք է տեղ գտնի դպրոցական դասագրքերում, որպեսզի ֆրանսիական հասարակության կրթության մասը կազմի: Բացի դրանից, հարկավոր է ընդլայնել հայ համայնքի մասնակցությունը Ֆրանսիայի քաղաքական կյանքին: Հայեր արդեն կան մի շարք կուսակցություններում, ընտրացուցակներում: Բայց հարկավոր է ավելին անել, տեղեր զբաղեցնել ոչ միայն տեղական խորհրդարաններում եւ քաղաքապետարաններում, այլեւ մարզային խորհուրդներում եւ Եվրախորհրդարանում:

Երրորդ կարեւոր խնդիրը սփյուռքի կապերի խորացումն է Հայաստանի եւ ԼՂՀ-ի հետ: Ֆրանսահայ համայնքը լավ կազմավորված է եւ հզոր, ունի միություններ, միջոցներ, ուստի կարող է արդարացնել Հայաստանի եւ Արցախի ակնկալիքները, այդ թվում տնտեսական:

Վերջապես, չորրորդ խնդիրը, ըստ Փափազյանի, ֆրանսահայ համայնքի ժողովրդավարական վերակառուցման հարցն է: ՀՅԴ-ն աշխատում է համայնքի ներկայացուցչական նոր կառույցի նախագծի վրա: Առաջարկվում է կառույցի գործիչներին ընտրել ընդհանուր քվեարկությամբ: Այս կապակցությամբ ՀՅԴ-ն ներկայումս քննարկումներ է սկսել համայնքի մյուս ուժերի հետ:

ՀՅԴ-ն գտնում է, որ ֆրանսահայերն այսուհետ պետք է ընտրեն համայնքի ղեկավարներին: Համայնքի մյուս կուսակցությունները եւ ազդեցիկ մի շարք կազմակերպություններ վերապահումով են վերաբերվում այս առաջարկին: Մուրադ Փափազյանի կարծիքով, ընտրովի կառույցն առավել մեծ կշիռ կտա հայ համայնքին, կկարողանա համայնքի անունից խոսել Ֆրանսիայի պետության եւ Հայաստանի կառավարության հետ, համայնքի ժողովրդավարական կառուցվածքը թույլ կտա առավել արդյունավետ գործել Գայսոյի օրենքի ընդլայնման ուղղությամբ եւ այլն: Հայ համայնքն ինքը կընտրի իր ղեկավարներին, որոնք կանոնավոր կերպով հաշիվ կտան հայրենակիցներին, նշում է Փափազյանը:

«Ֆրանսիայի հայկական կազմակերպությունների համակարգման հանձնախումբ» (ՖՀԿՀՀ) վերանվանված «Ապրիլի 24-ի հանձնախմբի» նախագահ Ալեքսի Գովչյանն ընդհանուր առմամբ չի մերժում համայնքային ընտրություններ անցկացնելու առաջարկը, թեեւ որոշ վերապահումներ է անում: Նա անհրաժեշտ է համարում ներկայիս կառույցների բարեփոխումը՝ մեծ կարեւորություն տալով մասնավորապես հիշողության պարտքի կատարմանը: Գովչյանի կարծիքով, միջնակարգ եւ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ծրագրերում պետք է խոսվի Հայոց ցեղասպանության մասին, որպեսզի ֆրանսիացիների նոր սերունդներն ավելի լավ ճանաչեն Հայաստանը եւ հայոց պատմությունը:

Ժխտողականության դեմ մղվող պայքարում պետք է հասնել օրենսդրական զինանոցի փոփոխմանը: Եվ խոսքը միայն եւ անպայման Գայսոյի օրենքի ընդլայնման մասին չէ. այդ օրենքը ներկայումս անբավարար է Հայոց ցեղասպանությունը ժխտողներին դատապարտելու համար: Ուստի Ֆրանսիայի խորհրդարանը պետք է համապատասխան քայլեր ձեռնարկի:

Սփյուռքահայերի համար հույժ կարեւոր համարելով Հայաստանի զարգացումն ու բարգավաճումը, Գովչյանն ընդգծում է, որ 1999 թ. Հայաստան-սփյուռք խորհրդաժողովում արդեն դրան ուղղված աշխատանք է ծավալվել:

Ինչ վերաբերում է համայնքային ընտրություններ կազմակերպելու ՀՅԴ-ի առաջարկին, որը տեղի մամուլում արդեն բուռն վիճաբանություններ է հարուցել, ՖՀԿՀՀ-ի նախագահը դա համարում է հաղթանակի տնօրինման խնդիր: Նապոլեոնը մի առիթով ասել է. «Ամենամեծ վտանգը հայտնվում է հաղթանակի պահին»: Տարբեր կազմակերպությունների համատեղ ջանքերով Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը հաղթանակ համարելով Գովչյանն ընդգծում է, որ այժմ այդ կազմակերպություններից յուրաքանչյուրը փորձում է միավորներ ստանալ եւ գերագնահատել իր արածը: Ժողովրդավարությանն առնչվող բանավեճը, իհարկե, բուռն է լինում, բայց չպետք է թույլ տրվի «Ապրիլի 24-ի հանձնախմբի» շուրջն ստեղծված հավասարակշռության խախտում: Այլ կերպ ասած, ժողովրդավարական ընտրությունների նախագիծը չպետք է հանգեցնի պառակտումների եւ ներհամայնքային բարդությունների: Ներկայումս տարբեր կարծիքներ են արտահայտվում, առաջարկներ են

Ալեքսի Գովչյան

արվում, բայց դեռ կոնկրետ ոչինչ չկա: Ընտրությունների քաղաքական նպատակների մասին խոսվել է դեռ երկու տարի առաջ: Դա հավաստվել է 2001 թ. փետրվարի 17-ին: Աշխատանքը պետք է շարունակվի, բայց չպետք է անտեսվեն լուծում պահանջող քաղաքական, վարչական եւ իրավաբանական խնդիրները: Գովչյանն անձամբ կարծում է, որ համայնքային ընտրությունները կարող են անցկացվել ամենաուշը 3 տարի հետո:

Հարկավոր է քննության առնել ոչ միայն ՀՅԴ-ի, այլեւ մյուս կազմակերպությունների գաղափարները: Կան մի շարք առաջարկություններ, որոնք միջանկյալ դիրք են գրավում համայնքի ներկա կարգավիճակի եւ ընդհանուր ընտրությունների միջեւ: Ընտրություն անցկացնելու համար նախ պետք է սահմանել հայ լինելու չափանիշները, կազմել քարտարաններ, ընտրացուցակներ, կարգավորել քվեարկության անցկացման հարցերը՝ առավելագույն հրապարակայնության եւ ժողովրդավարության ապահովման նպատակով:

Ընտրությունների անցկացումը չպետք է նսեմացնի առանձին կազմակերպությունների դերը: Ընդհակառակը, դրանք պետք է ուժեղանան, որպեսզի առավել արդյունավետ գործեն իրենց հնարավորությունների սահմաններում: Ահա թե ինչու այսօր հայկական կազմակերպությունների համակարգիչ խորհրդի շրջանակներում հարկավոր է սահմանել առաջիկա տարիների գործելակերպը:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՇԻՇՅԱՆԸ

ՌԱԿ-ը քննադատում է ՀՅԴ-ի «ուտոպիան»

ՌԱԿ Ֆրանսիայի վարչության ատենապետ Ժան Սիրապյանի հոդվածը «Նուվել դ'Արմենի» ամսագրում

Դժվար է ճակատամարտում հաղթելը, բայց երբեմն էլ ավելի դժվար է հաղթանակը ճանաչելը: Ֆրանսիայում 1915 թ. Հայոց ցեղասպանության ճանաչումից հետո հաճախ հարց է ծագում. իսկ հետո ի՞նչ անել: Հարցին պատասխանելուց առաջ հիշեցնենք, որ այդ հաղթանակը ձեռք բերվեց մասնավորապես «Ապրիլի 24-ի հանձնախմբի» աշխատանքի շնորհիվ, որը գործում է 1993 թվականից, երբ ստեղծվեց Հայկական քաղաքական կազմակերպությունների համակարգող խորհուրդը: Այդուհանդերձ, Ցեղասպանության ճանաչման այս ճակատամարտը նոր չի սկսվել: Ո՞վ կխոսեր հայկական ջարդերի մասին (անցյալում ցեղասպանություն բառը գոյություն չուներ) դարասկզբին, եթե Արշակ Չոպանյանը չտեղեկացներ Ֆրանսիայի հայամետ շարժմանը՝ մեր դատին մասնակից դարձնելով այնպիսի հեղինակավոր անձանց, ինչպիսիք են Անատոլ Ֆրանսը, Ժան Ժորեսը, Կլեմանսոն, Պիեռ Քիյարը եւ ուրիշներ: Երկրորդ աշխարհամարտից հետո ուրիշ ձեռնարկումներ (մասնավորապես, Հայ դատի հանձնախմբի 65 թվականից սկսած աշխատանքները) օրակարգում դրեցին Ցեղասպանության ճանաչման հարցը: Բայց առավելագույն արդյունավետությունն ապահովվեց 1996-97 թթ. սկսած, երբ բոլոր քաղաքական կազմակերպությունները եւ միությունները հասկացան, որ, անկախ իրենց ուժից, նրանք միայնակ չեն շահի ճակատամարտը, եւ որ հարկավոր է ձերբազատվել մեկուսի տառապող հավերժական զոհի բարդույթից: Նաեւ ըմբռնեցին, որ հարկավոր է հարցը դնել քաղաքական դաշտում եւ հասուն խոսակից լինել պետական իշխանությունների դեմ հանդիման: Այդ հաղթանակը եւ համատեղ ջանքերը հանգեցրին հանձնախմբի գործունեության ընդլայնմանը: Անցյալ տարի «Ապրիլի 24-ի հանձնախումբը» իր անդամներից պահանջեց լրջորեն խորհրդածել որեւէ առաջարկություն կամ ծրագիր հրապարակելուց առաջ: Մինչդեռ առանց ներքին բանավեճեր ծավալելու ՀՅԴ մեր գործընկերներն առաջարկում են ընդհանուր ընտրություններ անցկացնել արդեն հոկտեմբեր ամսին, վկայակոչելով ժողովրդավարական սկզբունքները: Ամեն առիթով ժողովրդավարություն բառի չարաշահումը մեզ հիշեցնում է Ջորջ Օրուելի երկիմաստ լեզուն՝ 1984 թ. լույս տեսած նրա գրքում, որտեղ բառերը շրջված են. օրինակ, ռազմական նախարարությունը կոչվում է խաղաղության նախարարություն: Վերջերս այն կազմակերպությունները, որոնք ՀՅԴ-ի առաջարկություններն իրատեսական կամ իրագործելի չեն համարում, գրեթե ամեն օր դաշնակցական ռադիոյով, թերթերում եւ հանդեսներում բնութագրվում են իբրեւ հակաժողովրդավարներ, պահպանողականներ, հարմարվողներ կամ օլիգարխներ: ՀՅԴ-ն կողմնակից է ժողովրդավարությանը՝ պայմանով, որ համաձայնեն իր մտքերին: Ի՞նչ է առաջարկում ՀՅԴ-ն եւ ո՞րն է նրա իրական նպատակը: Առաջարկվում է, ոչ ավել, ոչ պակաս, ընդհանուր քվեարկությամբ ընտրել ֆրանսահայ համայնքի ներկայացուցիչներ: Կարելի է կարծել, թե դաշնակցական ղեկավարները շարունակում են ապրել ինչ-որ պղպջակի մեջ, որը նրանց անջատում է իրական աշխարհից, ձեւավորում այնպիսի աշխարհընկալում, ասես նրանք ապրելիս լինեն անցյալ դարասկզբի Անատոլիայում: Ֆրանսիայի քաղաքական կյանքին անբավարար մասնակցելու հետեւանքով ՀՅԴ-ն հաճախ ուտոպիական եւ անիրատեսական դիրքեր է բռնում: Ակնհայտ է, որ ժողովրդավարությանը դեմ չէ ոչ ոք եւ մանավանդ ՌԱԿ-ը, որի քաղաքական փիլիսոփայությունը հիմնված է այդ ուսմունքի վրա: Բայց մենք գործնապաշտ ենք եւ ինքներս մեզ հարցեր ենք տալիս որեւէ գաղափար շրջանառության մեջ դնելուց առաջ, եթե նույնիսկ այն առաջին հայացքից հրապուրիչ է թվում: Հնարավո՞ր է արդյոք համայնքային բնույթի ընտրություն նախատեսել յակոբինյան Ֆրանսիայում: Եթե պատասխանը բացասական է, նշանակում է ընտրությանը մասնակցելու են ցուցակագրված 40 մլն ֆրանսիացիներ, իսկ ծախսերը համարժեք են լինելու հանրաքվեի կամ նախագահական ընտրությունների ծախսերին: Եթե համայնքային ընտրությունը հնարավոր է, ապա ո՞վ պետք է ընտրի, ինչպե՞ս տարբերակենք հային: Պե՞տք է արդյոք ստեղծել «հայկական քարտարան»՝ հնարավոր չարաշահումների ուղին բացելով վատ տրամադրված իշխանությունների համար: Մենք կարծում ենք, որ հայկական ծագումով քաղաքացիները, որոնք իրար ճանաչում են քաղաքական կամ մշակութային որեւէ կազմակերպությունից, արդեն իսկ ճանաչվում են եւ համայնքի կյանքին եւ ընտրում իրենց ներկայացուցիչներին: Եվ հենց այդ ներկայացուցիչներն են գործում հայկական կազմակերպությունների անունից: «Ապրիլի 24-ի հանձնախումբը» փաստորեն տարբեր շարունակ ճանաչվել է համայնքի ներկայացուցչական մարմին ինչպես Ֆրանսիայի, այնպես էլ Հայաստանի իշխանությունների կողմից: Ի՞նչ կարիք կա փոփոխել գործող կառույցը: Բացի դրանից, քաղաքացիները անմիջականորեն կհարեն համակարգիչ մարմնին, եթե նույնիսկ նրանք կազմակերպության անդամ չեն եւ կկարողանան ընտրություններին մասնակցել, ինչպես 1901 թ. օրենքով սահմանված կանոնադրություն ունեցող որեւէ միության: ՀՅԴ-ի ուտոպիան ուզում է մյուս կազմակերպություններին պարտադրել քարացած վարքագիծ: Հարց է ծագում. ո՞րն է իրական նպատակը: Արդյոք նրանք ուզո՞ւմ են ջարդել վերջին յոթ տարում այդքան լավ գործած մեխանիզմը: Մեզանից ոմանք կարծում են, որ այս պահին ամենակարեւորը պետք է լինի նպատակների հստակեցումը եւ ոչ թե մեխանիզմների մասին մտածելը: Քամին բարենպաստ չէ նրանց համար, ովքեր չգիտեն, թե ուր են գնում: Իսկ այդ դեպքում որքան արագ գնաս, այնքան կհեռանաս նպատակից: Առաջարկություններից մեկին հավանություն են տվել մի շարք կազմակերպություններ: Ո՞րն է այդ առաջարկությունը: Նախ, այն առաջադրում է չորս նպատակ.

ա) համակարգել ֆրանսահայ կազմակերպությունների գործողությունները Թուրքիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման նպատակով, շարունակել պայքարն ընդդեմ ժխտողականության եւ ամեն տարի ապրիլի 24-ին նշել եղեռնի զոհերի հիշատակի օրը,

բ) համակարգել հայկական կազմակերպությունների գործողությունները, երբ խոսքը վերաբերում է սփյուռքի կամ Հայաստանի Հանրապետության օրինական շահերին,

գ) զարգացնել ֆրանս-հայկական բարեկամությունը,

դ) խրախուսել Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի քաղաքական, մշակութային, գիտական, տնտեսական եւ առեւտրական հարաբերությունները:

Այդ նպատակներին հասնելու համար առաջարկվում է միավորել հայկական սփյուռքի ուժերը՝ հաշվի առնելով նրանցից յուրաքանչյուրի առանձնահատկությունները եւ իրական ներկայացուցչությունը: Միաժամանակ չպետք է մոռանալ «Ապրիլի 24-ի հանձնախմբի» կանոնադրությունը՝ փոփոխելով մի քանի հոդված, հնարավոր դարձնել Ֆրանսիայի տարբեր մարզերի ներկայությունը:

Կազմակերպությունների մեծ մասը հարում է այս առաջարկություններին: ՌԱԿ-ը նույնպես միանում է դրանց եւ ուզում է աշխատել նոր համակարգիչ խորհրդում, ինչպես դա արել է «Ապրիլի 24-ի հանձնախմբի» ստեղծումից ի վեր՝ առաջնությունը տալով սփյուռքի եւ Հայաստանի Հանրապետության օրինական շահերին:

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հակամարտող կողմերն են համաշխարհային հանրությանը «ֆռռացնում»

Կարծիք է հայտնում կովկասագետ Ալեքսանդր Իսկանդարյանը մեկնաբանելով՝ եթե Ղարաբաղը Կոսովոյում կամ Բոսնիայում լիներ, ճնշումն ավելի մեծ կլիներ

Մոսկվայում գտնվող Կովկասյան հետազոտությունների կենտրոնի տնօրեն Ալեքսանդր Իսկանդարյանին ի թիվս այլոց հանդիպեցինք Լոկկումի ավետարանչական ակադեմիայի մայիսի սկզբին կազմակերպած ղարաբաղյան թեմայով քննարկմանը («Ազգը» մայիսյան իր համարներում բազմիցս անդրադարձել է այդ կոնֆերանսին, առանձին մասնակիցների հետ հարցազրույցներ ներկայացրել): Մեր զրույցում պրն Իսկանդարյանը նախընտրեց հանդես գալ ոչ թե որպես իր տնօրինած հաստատության ներկայացուցիչ, այլ «մարդ, որ զբաղվում է համանման խնդիրներով»: Ու թեեւ ժամանակային իմաստով մեր որոշ հարցադրումներ արդեն «հին» են, բայց մասնագետի փոխանցած պատասխանների այժմեականությունը նկատի առնելով, նախընտրելի համարեցինք դրանք անփոփոխ մատուցել:

– Այստեղ կողմերին ունկնդրելով, ի՞նչ տպավորություն ստացաք՝ հակամարտող հասարակությունները ե՞րբ պատրաստ կլինեն փոխզիջման:

– Թե՛ հայաստանյան, թե՛ ադրբեջանական, եւ թե՛ ղարաբաղյան հասարակությունները անցումային հասարակություններ են, որոնք ձեւավորման, ազգային պետությունների կայացման եւ քաղաքացիական հասարակության հաստատությունների կազմավորման փուլում են: Դա չափազանց երկար գործընթաց է: Ես կողմ եմ այն տեսակետին (որին, ի դեպ, համաձայն են նման հակամարտություններով զբաղվող գրեթե բոլոր գիտնականները), որ պայմանագրի կնքումը կամ որեւէ համաձայնության ձեռքբերումը հնարավոր է հասարակության զարգացման որոշակի ժամանակահատվածից հետո: Այն հնարավոր է երկու դեպքում՝ կամ դաժան ամբողջատիրական հասարակության պայմաններում, երբ պայմանագիրը կնքվում է պետության ղեկավարի ջանքերով եւ կամքով, կամ էլ «մտրակային» հասարակություններում, որտեղ ուրիշ ելք չկա: Բարեբախտաբար, ո՛չ հայկական, ո՛չ էլ ադրբեջանական հասարակություններն այդպիսին չեն: Վերոհիշյալ դեպքերում ամեն տեսակ պայմանավորվածությունները դառնում են անկայուն: Դրանք կարող են ձախողվել: Իրականում վիճակն էլ ավելի բարդ է, քանի որ հայաստանյան, ադրբեջանական եւ ղարաբաղյան հասարակությունները տարբեր են, գտնվում են քաղաքացիական կառույցների տարբեր աստիճաններում: Տարբեր են դրանց ելակետային քաղաքական կուլտուրաները: Նույնիսկ այս կոնֆերանսը ցույց է տալիս, որ իրականում հասարակությունները պատրաստ չեն բանակցությունների: Գործընթացը կտեւի առնվազն մի քանի տարի: Նկատի ունեմ հասարակությունների նախապատրաստումը կորուստների մոդելների մշակմանը, քանզի փոխզիջումը միշտ էլ կորուստ է երկու կողմերի համար: Այսօր իրականում նույնիսկ բանակցությունների դաշտ գոյություն չունի. երկու կողմերն էլ ընդհանուր առմամբ ուզում են ամեն ինչ, իսկ դա բանակցությունների դաշտ չէ:

– Ձեր կարծիքով, հակամարտության կարգավորման գործում Ռուսաստանի դերը նվազե՞լ է: «Կոմերսանտը» Քի Վեսթից հետո նման կարծիք էր հայտնել:

– Գոյություն ունի իրական գործընթացների մի աստիճան, որից հետո դրանց իմաստը կորչում է: Ռուսաստանը շատ մեծ երկիր է, հակամարտության տարածաշրջանից հեռու չէ, բավական շատ միջոցներ ունի այդ տարածաշրջանի վրա ազդելու համար՝ նույնիսկ կոնկրետ քաղաքական անձանց օբյեկտիվ ցանկությունից անկախ: Անդրկովկասի երկրներում կան ռուսական համայնքներ, տնտեսական շրջանները փոխկապակցված են, նման են տնտեսության տիպերը (բայց թույլ են), ավագ սերնդի մշակութային կողմնորոշումները: Միացյալ Նահանգները նույնպես տարածաշրջանում իր առանձնահատուկ շահերն ունի: Իրանը, Թուրքիան եւս այս շրջանում են: Ես կասեի, բարեբախտաբար անհնար է տարածաշրջանը դարձնել պահածոյի տուփ, որը պաշտպանված է բոլոր արտաքին ուժերից: Իր մեծության, իր տեղի բերումով Ռուսաստանը կշարունակի ազդել: Ճիշտ է, Ռուսաստանը քաղաքականապես միասնական հասկացություն չէ: Ռուսաստանում կան քաղաքական, տնտեսական, ռազմական բաժանումներ, տարաբնույթ ներքին ուժեր: Դրանց շահերը հաճախ համընկնում են, երբեմն էլ չեն համընկնում, հակադիր են: Համենայն դեպս, «Կոմերսանտ» թերթի նշած գործընթացը շարունակվում է: 1991 թ. Ռուսաստանը եւ 2001 թ. Ռուսաստանը նույնը չեն. նկատի ունեմ տարածաշրջանում նրա ազդեցությունը: Ամերիկան նույնպես միատարր չէ: Կովկասը փոքր տարածաշրջան է: Այնտեղ կան փոքրիկ, ոչ այնքան հզոր պետություններ, որոնք չեն կարող մեկուսի գոյատեւել: Այստեղ անպայման բախվում են տարբեր՝ ներքին եւ արտաքին ուժերի շահերը: Ընդհանուր առմամբ դա կայունացման գործընթաց է: Այդ գործընթացում Ռուսաստանը կլինի տարածաշրջանում: Նա կլինի ոչ մենակ, հաշվի կառնի մյուս ուժերին, բայց անպայման կազդի իրադարձությունների վրա: Ուրիշ կերպ չի լինի:

– Շատերը ղարաբաղյան հակամարտության մեջ էական բեկում են ակնկալում մինչեւ տարեվերջ: Մասնավորապես Ֆրանսիայի նախագահը խիստ լավատեսական հայտարարություն արեց: Դուք այն հնարավոր համարո՞ւմ եք:

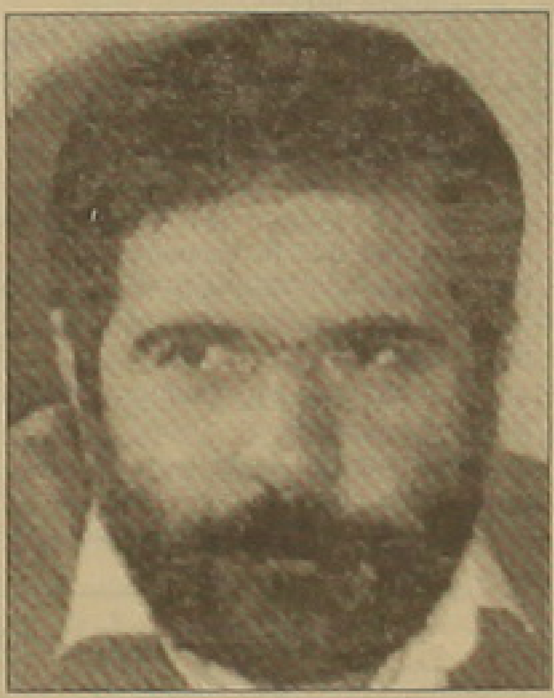

– Ես վատ եմ կողմնորոշվում Ֆրանսիայի ներքաղաքական իրողություններում եւ չգիտեմ, թե Ֆրանսիան ինչպես է վարում իր արտաքին քաղաքականությունը: Ուստի դժվարանում եմ խոսել այն պատճառների մասին, որոնք ժակ Շիրակին թույլ տվեցին նման հայտարարություն անել: Հիշում եմ, այդ կարգի նախորդ հայտարարությունն արել էր նախագահ Քլինթոնը, ըստ որի անցյալ տարի պետք է ամեն ինչ լուծվեր: Ես դա իրատեսական չեմ համարում: Առհասարակ չեմ կարծում, թե հնարավոր է այդ խնդիրը հեշտությամբ լուծել ինչ-որ փաթեթային եղանակով:

– Նախագահ Քոչարյանը Քի Վեսթից հետո ակնարկեց, թե չափավոր ճնշումներ կարող են լինել: Ինչպիսի՞, ի՞նչ չափի ճնշումների մասին է խոսքը:

– Իհարկե, նախագահներ Քոչարյանի եւ Ալիեւի վրա անընդհատ ճնշում է գործադրվում: Մինսկի խմբի միջնորդները եւս ունեն իրենց շահերը, դա ճիշտ է: Սակայն ինձ ճիշտ չի թվում այն դատողությունը, թե հզոր կամ արտաքին ուժերը գործողությունների են դրդում հակամարտ կողմերին: Ըստ իս, նույնիսկ հակառակն է. հակամարտ կողմերը, ասենք, իրենց համառությամբ, իրական զիջումներից խուսափելու ցանկությամբ, իրենց անպատրաստությամբ համաշխարհային ընկերակցությանը «ֆռռացնում են» (ներողություն եմ խնդրում արտահայտության համար): Այսինքն, ստիպում են մտածել կողմերին բավարարող նորանոր տարբերակներ: Իրականում Մինսկի խմբի բոլոր համանախագահները փաստորեն ձգտում են միեւնույն բանին՝ կայունությանը: Այլ հարց է, թե ինչպիսի՞ կայունության կամ խնդրի ինչպիսի՞ լուծման: Կան ուժեր, որոնց կբավարարի խնդրի ամեն մի լուծում, ասենք, ռազմականը: Դա նույնպես կայունություն է: Ոմանց կբավարարի հավասարակշռությունը, ուրիշներին՝ տարածաշրջանում ինչ-ինչ կոնկրետ ազդեցությունները: Բայց ընդհանուր առմամբ նրանք ձգտում են կայունացնել իրավիճակը: Ուստի ճնշում են գործադրում կողմերի վրա, որպեսզի նրանք դիմեն փոխզիջումների: Բանակցությունների ընթացքում նրանք, իհարկե, ճնշում են գործադրում նախագահների վրա: Վերջին 10 տարում ճնշումը փոփոխվել է: Եղավ մի պահ, երբ Ռուսաստանը եւ Ամերիկան շատ տարբեր մոտեցումներ ունեին հակամարտության նկատմամբ եւ ըստ այդմ կողմերը խուսանավելու եւ օգուտներ քաղելու մեծ հնարավորություն ունեին: Այժմ իրավիճակը փոխվում է, ճնշումն ավելի ու ավելի միասնական է դառնում: Սակայն համաշխարհային ընկերակցության համար Ղարաբաղի հակամարտության կարեւորությունը այնքան մեծ չէ, որպեսզի ճնշումը որոշ մակարդակից այն կողմ անցնի: Եթե Ղարաբաղը գտնվեր, ասենք, Կոսովոյի կամ Բոսնիայի տեղում, ապա ճնշումն ավելի ուժեղ կլիներ, ինչպես եղավ այնտեղ: Այդ դեպքում կողմերը ստիպված կլինեին համաձայնել թելադրված պայմաններին: Նման ճնշում չի լինի: Ոչ ոք չի գա ռմբակոծելու, ոչ ոք զորք չի բերի, Ղարաբաղն ուժով չի խլի հայերից, չի տա ադրբեջանցիներին: Ճնշումը գործադրվում է նախագահների վրա: Դա դիվանագիտական գործընթացի համար շատ մեծ բեռնություն է: Իրականում նախագահները չունեն իրենց հասարակությունների լիազորությունները: Ո՛չ Ալիեւը, ո՛չ էլ Քոչարյանը չեն կարող համաձայնել այն որոշումներին, որոնք կհակասեն իրենց հասարակությունների ակնկալիքներին:

– Միեւնույն է, պիտի հանրաքվեի դիմել:

– Հանրաքվեն կարելի է անցկացնել մեր իմացած ձեւով: Բայց այն, ինչ տեղի ունեցավ 98 թ. Հայաստանում, 93 թ. Ղարաբաղում, 92 թ. Ադրբեջանում, նույնպես հասարակական արձագանքի յուրահատուկ ձեւ է: Թե՛ Քոչարյանը, եւ թե՛ Ալիեւը նախօրոք գիտեն, թե իրենք ինչ կարող են անել եւ ինչ չեն կարող անել, եւ ոչ մի ճնշում նրանց չի ստիպի ստորագրել իրենց համար «մահացու» պայմանագրեր:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Լոկկում, Գերմանիա

Իրան. Ուղեղների արտահոսքը հասարակական լուրջ խնդիր

Երրորդ աշխարհի գիտնականների արտագաղթը զարգացած արդյունաբերական երկրներ նոր երեւույթ չէ, սակայն տնտեսության գլոբալիզացիայի պայմաններում ավելի ծավալուն եւ սուր բնույթ է կրել, ինչի հետեւանքով, ըստ մասնագետների, ձեւավորվել է միջազգային մակարդակով նոր շուկա, որը կոչվում է «մոխրագույն նյութի» շուկա: Այսօր արդեն արդյունաբերական խոշոր տերությունների՝ եվրոպական երկրների, ԱՄՆ-ի, Կանադայի եւ Ավստրալիայի միջեւ լուրջ մրցակցություն է ընթանում ոչ միայն միմյանց, այլեւ առավելապես զարգացող երկրների «մոխրագույն նյութին» տիրելու համար:

Իրանը պատկանում է այն երկրների թվին, որտեղ ուղեղների արտահոսքը վերածվել է հասարակական հրատապ եւ մտահոգիչ խնդրի: Ահա թե ինչու նախագահական ընտրություններին գրեթե բոլոր 10 թեկնածուներն էլ այդ հարցին կարեւոր տեղ էին հատկացրել իրենց քարոզարշավում: Միջազգային արժութային հիմնադրամի (IFM) 2000 թ. զեկուցագրի համաձայն, Իրանի բուհերի շրջանավարտների 25 տոկոսը գտնվում է զարգացած արդյունաբերական երկրներում: Սա բարձր ցուցանիշ է համեմատած այլ երկրների հետ, օրինակ, Հնդկաստանից 2,5, Եգիպտոսից 7,2 եւ Ֆիլիպիններից 10 տոկոսն է արտագաղթել: Սակայն սույն համեմատության մեջ պետք է հաշվի առնել, որ իրանցի շրջանավարտների թիվը տոկոսային հարաբերությամբ եւս ամենաբարձրն է: Ըստ իրանական աղբյուրների՝ միջազգային եւ ներքին օլիմպիադաների հաղթողների 92 տոկոսը եւս հեռանում է երկրից: Ի դեպ, Իրանը միջազգային օլիմպիադաներում բավականին բարձր ցուցանիշներ ունի: Իրանցի հասարակական, քաղաքական գործիչներն ուղեղների այդօրինակ արտահոսքը ոչ միայն հասարակական հրատապ հարց են համարում, այլեւ լուրջ սպառնալիք իրանական քաղաքակրթության պահպանման համար: Իրանի կառավարությունը ուղեղների արտահոսքը արգելակելու նպատակով մայիսի վերջին շուրջ մեկ միլիարդ 300 հազար դոլար է հատկացրել, որը Կենտրոնական բանկի միջոցով, հատուկ հատկացումների շրջանակներում, տրամադրվելու է բուհերի գերազանցիկ շրջանավարտներին ու առաջատար մասնագետներին: Կառավարության նշյալ նախաձեռնությունը եւ դրա արդյունավետության հարցը եւս լայն քննարկումների առարկա դարձան, մամուլի որոշ օրգաններ հարցականի տակ դրեցին հատկացումների արդյունավետությունը: Բարենորոգչական հոսանքին պատկանող «Աֆթաբե Յազդ» օրաթերթը մայիսի 29-ի համարում անդրադառնալով այդ խնդրին գրում է, որ եթե մասնագետներին եւ շրջանավարտներին խրախուսելու նպատակով կառավարության հատկացրած գումարը բաժանվի երկիրը լքողներին, յուրաքանչյուրին շուրջ 65 դոլար է հասնելու, ուստի անհրաժեշտ է, որ կառավարությունն ավելի գործուն միջոցների դիմի:

Է. Բ.

ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Բուշն «անցյալի մնացուկ» է համարում 1972 թ. պայմանագիրը

Իսկ Եվրոպան դեմ է ամերիկյան «վահանին»

Երեքշաբթի օրն Իսպանիայում սկսվեց ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի եվրոպական առաջին շրջագայությունը, որի ընթացքում նա (մասնավորապես Բրյուսելում եւ Գյոթեբորգում) կջանա դաշնակիցներին համոզել, թե ամերիկյան «հակահրթիռային վահանն» անհրաժեշտություն է: Բայց Բուշը գիտակցում է, որ շատ դժվար կլինի ժակ Շիրակին եւ Գերհարդ Շրյոդերին դրդել խախտելու համաշխարհային անվտանգության ներկայիս կառույցը: Իսկ եվրոպացի դաշնակիցներն էլ գիտեն, որ անհնար կլինի տարհամոզել ԱՄՆ նախագահին:

Այցի առաջին իսկ օրը Բուշը Մադրիդում հայտարարեց, թե բալիստիկ հրթիռների սահմանափակման 1972 թ. խորհրդա-ամերիկյան պայմանագիրն «անցյալի մնացուկ» է: Նա ավելացրեց, թե ամերիկյան «հակահրթիռային վահանն» աշխարհում իբր ոչ թե կմեծացնի առճակատման վտանգը, այլ կնպաստի ապահովությանը: Նման կոշտ դիրքորոշումը որեւէ արդյունքի չի հանգեցնի բանակցություններում: Ուստի, ինչպես Բուշը, այնպես էլ եվրոպացի ղեկավարներն առայժմ խոսում են հանդիպումների «խորհրդակցական» բնույթի մասին:

«Ֆիգարո» թերթը տեղեկացնում է, որ ՆԱՏՕ-ի բրյուսելյան հանդիպման ժամանակ ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը չէր կարողացել եզրափակիչ հայտարարության մեջ մտցնել «ընդհանուր վտանգ» արտահայտությունը, իսկ անցյալ շաբաթ բրյուսելյան հանդիպման ընթացքում ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը նույնիսկ չփորձեց վերարծարծել այդ հարցը:

Մինչ ամերիկացիներն աճապարում են համախոհներ գտնել, եվրոպացիները փորձում են ժամանակ շահել: Այսօր եվրոպական պետությունները ավելի համախմբված են, քան 1983 թ. Ռոնալդ Ռեյգանի «ռազմավարական պաշտպանական նախաձեռնության» պահին: Ռեյգանն այն ժամանակ կարող էր հույս դնել Մարգարեթ Թետչերի եւ Հելմուտ Կոլի վրա, իսկ Ֆրանսուա Միտերանը փաստորեն միայնակ էր մնացել «աստղային պատերազմների» ամերիկյան նախագծի դեմ:

Այժմ իրավիճակն ուրիշ է: Բուշի «հակահրթիռային վահանի» նախագիծը բնավ չի ոգեւորում եվրոպացիներին: Նրանք չեն ուզում նման արկածախնդրության դիմել Սադդամ Հուսեյնի կամ Կիմ Չոն Իրի ենթադրյալ հարձակումներից պաշտպանվելու համար: «ԽՍՀՄ-ից բխող վտանգի փաստարկն առավել համոզիչ էր», խոստովանում է եվրոպացի դիվանագետներից մեկը: Գերմանիայի պաշտպանության նախարար Ռուդոլֆ Շարփինգը հանդիպումների ընթացքում շեշտը դնում է «վահանի» ստեղծման տեխնիկական եւ ֆինանսական դժվարությունների վրա: Ֆրանսիայի արտգործնախարար Յուբեր Վեդրինը հույս ունի, որ ամերիկյան Սենատը կմերժի նախագիծը: Իսկ նախագահ Ժակ Շիրակն ընդգծում է, որ Ատլանտյան օվկիանոսի երկու կողմերում վտանգը տարբեր ձեւերով է ընկալվում: Շիրակն առաջարկում է միջազգային խորհրդաժողով գումարել՝ աշխարհում բալիստիկ հրթիռների տարածում թույլ չտալու նպատակով: Ընդհանուր առմամբ եվրոպացիները կողմ են 1972 թ. պայմանագրի պահպանմանը:

Գ. Ռ.

Հայկական հարցը եւ Ռուսաստանը

Հայկական հարցին նվիրված ուշագրավ աշխատություն

Հայկական հարցի պատմագրությունը հարստացավ եւս մեկ ուսումնասիրությամբ։ Մեր խոսքը վերջերս Մոսկվայում ռուսերենով լույս տեսած Գասպար Պետրոսյանի «Հայկական հարցը եւ հայ-ռուսական հարաբերությունները 20-րդ դարի սկզբին» ուշագրավ աշխատության մասին է։

Հեղինակը հարուստ փաստական նյութի հիման վրա, որոնց զգալի մասն առաջին անգամ է դրվում գիտական շրջանառության մեջ, բազմակողմանի քննարկում է 20-րդ դարի սկզբին հայ-ռուսական հարաբերությունների կոնտեքստի մեջ Հայկական հարցին առնչվող հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք պրոբլեմներ։

Առաջին հերթին խոսքը 1908 թ. երիտթուրքական հեղափոխության մասին է։ Հեղինակը սթափ, առանց զգացմունքների օբյեկտիվորեն գնահատում է երիտթուրքական շարժման էությունը եւ փաստական հարուստ տվյալների միջոցով եզրակացնում, որ այդ շարժումը երբեք չի ունեցել ոչ հեղափոխական եւ ոչ էլ առաջադիմական-դեմոկրատական ուղղություն։

Հանգամանորեն վերլուծելով Օսմանյան կայսրությունում արեւմտահայության ծանր վիճակը, հեղինակը բացահայտում է այն բոլոր շարժառիթները, որոնց պատճառով երիտթուրքերը կարողացան իրականացնել իրենց հրեշավոր ծրագիրը՝ արեւմտահայության տեղահանումն ու ոչնչացումը։ Այս առնչությամբ էլ հեղինակը ցույց է տալիս, որ հայ ազգային-քաղաքական ուժերը եւ առաջին հերթին հատկապես Դաշնակցությունը չկարողացան թափանցել երիտթուրքիզմի էության մեջ, հավատացին կեղծ խոստումներին։ Ավելին՝ Դաշնակցությունն ավելի հեռուն գնաց եւ համագործակցեց երիտթուրքերի հետ։ Ապագա ողբերգական դեպքերը փաստեցին այդ համագործակցության ծանր ու անուղղելի հետեւանքները, որոնք մինչ օրս իրենց զգացնել են տալիս։

Հեղինակը թուրքական սկզբնաղբյուրների միջոցով բացահայտում է Հայկական հարցի պատմությունը կեղծելու գործում թուրքական պատմագրության դիտավորությունները, որոնք ամեն ինչում մեղավոր են համարում Ռուսաստանին, ճնշված ժողովուրդների ազատագրական պայքարին աջակցելու նրա քաղաքականությունը։ Հեղինակը բացահայտում է թուրքական պատմագրության այն կեղծիքը, ըստ որի հայերի ու թուրքերի հարաբերությունների սրման համար մեղավոր է եղել Ռուսաստանը։

Աշխատությունում հանգամանորեն քննարկվում են ռուս պատմագրության մեջ հայկական հարցին տրված տեղի ու գնահատականի խնդիրները։ Փաստացի նյութի վերլուծության միջոցով ցույց է տրվում, որ ռուսական պատմական գիտությունը վաղուց մշակված ավանդույթ ունի Արեւելյան հարցի բաղկացուցիչ մաս կազմող Հայկական հարցի ուսումնասիրման գործում։ Հանգամանորեն անդրադառնալով ռուս նշանավոր պատմաբանների (Ա. Սոլովյով, Մ. Պոկրովսկի, Ե. Տառլե, Վ. Խվոստով եւ ուրիշներ) տեսակետներին, հեղինակն ընդգծում է նրանց մեծ ներդրումը Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության մեջ Հայկական հարցը ճիշտ եւ օբյեկտիվ գնահատելու գործում։ Հեղինակին հաջողվել է բացահայտել ռուս պատմագրության դրական վերաբերմունքը առհասարակ Հայկական հարցի, արեւմտահայության ճակատագրի նկատմամբ։

Հեղինակը փաստացի նյութի հիման վրա բացահայտում է արեւմտահայության ռուսական կողմնորոշման շարժառիթները։ Այդ կողմնորոշումն աշխատությունում գնահատվում է որպես 20-րդ դարի սկզբի հայ-ռուսական հարաբերությունների ֆինալ։

Աշխատությունում հատուկ ուշադրություն է դարձվում հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունների գործունեությանը, նրանց միջեւ հաստատված փոխհարաբերություններին, հատկապես նրանց միջեւ ստեղծված անվստահության, անմիաբանության պատճառներին։ Այս առումով հետաքրքրական է 1907 թ. Ամերիկայի հայերին ուղղված անգլիացի խմբագիր Ուիլյամ Ստեդի դիմումի մեջբերումը։ «Իմ խորհուրդն է, ասել է անգլիացի խմբագիրը, ստեղծել հզոր միություն բոլոր երկրներում ապրող հայերի հետ, եւ հայ ժողովրդին պատրաստել այն հեղափոխությանը, որն անխուսափելիորեն վրա է հասնելու»։ Ի պատասխան այն խոսքերի, թե հայ քաղաքական կուսակցություններն իրար ավելի շատ են ատում, քան թուրքերին, Ու. Ստեդն ասել է. «Նշանակում է, որ նրանք արժանի են կործանման եւ կկործանվեն»։ Իսկապես ճիշտ գտնվեց, դժբախտաբար, անգլիացի գործիչը։ Հայ քաղաքական ուժերը արեւմտահայությանը չպատրաստեցին 1908 թ. երիտթուրքական հեղափոխությանը, ինչի մասին արդեն նշել ենք։

Հեղինակն իրավացիորեն եզրակացնում է, թե ինչքան կշահեր արեւմտահայությունը, եթե հայ քաղաքական կուսակցությունները դրսեւորեին զգոնություն, հրաժարվեին միջկուսակցական անհամաձայնություններից, միավորվեին եւ ամբողջ ուժերը տրամադրեին արեւմտահայության համախմբմանը, համաժողովրդական պայքարի կազմակերպմանը։

Ամփոփենք։ Գասպար Պետրոսյանի աշխատությունը նկատելի ներդրում է ռուսերենով Հայկական հարցի պատմագրության մեջ, եւ հեղինակին կամենում ենք հաջողություն պրոբլեմի ուսումնասիրությունն ամբողջացնելու գործում։

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,
Պատմական գիտությունների դոկտոր, ակադեմիկոս

Գլուխ խոնարհելով մոհիկանի առջեւ

20-րդ դարի խոշորագույն ստեղծագործողներից մեկը՝ հույն երաժիշտ, ճարտարապետ եւ կոմպոզիտոր Յանիս Քսենակիսը, որը կես դար պահպանեց առաջատարությունն ու ազդեցությունը համաշխարհային երաժշտական մտքի զարգացման վրա, կյանքից հեռացավ այս տարվա փետրվարին, Փարիզում։ Նրա անունը պատմության մեջ կմնա որպես իսկական նորարարության խորհրդանիշ, որը հեղաշրջեց կոմպոզիտորական տեխնիկայի վերաբերյալ նախկին պատկերացումները։ Նրա մշակած, այսպես կոչված, ստոխաստիկ կոմպոզիցիայի մեթոդը հիմնված է հնչյունային տարբեր բարձրաձայնային, ռիթմիկ, դինամիկ, տեմբրային, ստերեոֆոնիկ բնութագրերի հավանական բաշխման վրա։ Քսենակիսը զգալի ավանդ ներդրեց երաժշտական ստեղծագործությունների ճշգրիտ հետազոտման խնդրի լուծման մեջ՝ օգտվելով մաթեմատիկական հաշվարկներից՝ բազմությունների հանրահաշվից, հավանականությունների տեսությունից, խաղերի տեսությունից եւ այլն։

Յանիս Քսենակիսը ծնվել է 1922 թ. Բրաիլում (Ռումինիա), հույնի ընտանիքում, որը Հունաստան տեղափոխվեց 30-ական թթ.։ Աթենքի պոլիտեխնիկական ինստիտուտում ստացել է ինժեներ-ճարտարապետի մասնագիտություն։ Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին մասնակցել է Դիմադրության շարժմանը։ 1947 թ. տարագրվել է Ֆրանսիա, որտեղ ապրել է մինչեւ կյանքի վերջը։ Այստեղ կատարելագործվել է նշանավոր Շ. լը Կորբյուզիեի ղեկավարությամբ, Փարիզի կոնսերվատորիայում սովորել Օ. Մեսիանի կոմպոզիցիայի դասարանում (1950–53)։ 1954 թ. Քսենակիսը երաժշտական հասարակայնության ուշադրությունն իր վրա հրավիրեց «Մետաստազիս» նվագախմբային պիեսով։ Դրա դրվագներից մեկի, ինչպես նաեւ Քսենակիսի «Սիրմոս» ստեղծագործության հնչյունային պատկերի գծագրական պրոյեկցիան «Ֆիլիպս» ֆիրմայի տաղավարի ճարտարապետության նախատիպը դարձավ Բրյուսելի 1958 թ. համաշխարհային ցուցահանդեսում։

50-ական թթ. վերջերից Քսենակիսը մասնակցում էր ֆրանսիական ռադիոյի ու հեռուստատեսության փորձարարական երաժշտական ստուդիայի (ղեկավար՝ Պիեռ Շեֆեր) աշխատանքին, որտեղ հորինեց մի քանի էլեկտրոնային ստեղծագործություն։ 1963 թ. լույս տեսավ Քսենակիսի գլխավոր երաժշտական-տեսական աշխատությունը՝ «Musiques formelles» («Ֆորմալացված երաժշտություն») գիրքը։ 60-ական թթ. հիմնվեց երաժշտական գիտաստեղծագործական երկու միավորում՝ Փարիզի եւ Բլումինգթոնի (ԱՄՆ) երաժշտական մաթեմատիկայի եւ ավտոմատիկայի թիմերը։ 60–70-ական թթ. նշանակալի գործերից են վոկալ-սիմֆոնիկ «Օրեստեան», «Kraanerg» բալետը, «Տեռատեկտոր» նվագախմբային պիեսը, որտեղ նվագախմբի երաժիշտները ցրված են հանդիսականների մեջ ու նաեւ նվագում են մի քանի հարվածային գործիքներով (1966), ինչպես նաեւ Փարիզի «Կլյունի» համերգասրահի համար գրված «Պոլիտոպ Կլյունի» լուսաերաժշտական կոմպոզիցիան. այստեղ հեղինակն օգտագործում է էլեկտրոնային հնչյունային միջոցներ, եւ լուսային (լազերային) սարքեր։

Վերջին տասնամյակներին Յանիս Քսենակիսի ստեղծագործության մեջ ավելի ու ավելի հաճախ էին զգացվում ազգային գծերը։ 1977 թ. նա կրկին դիմում է հունական առասպելներին. մեծ սիմֆոնիկ նվագախմբի համար գրված «Եղեգնուտներ» հրաշալի պիեսը պատմում է Պան աստծո եւ Սիրինքս հավերժահարսի մասին։ Ավելի ուշ նա մանրակրկիտ ուսումնասիրում է անտիկ տաղաչափությունն ու քերթողական արվեստը, բանաստեղծուհի Սապֆոյի խոսքերի հիման վրա բարիտոնի ու նվագախմբի համար գրում «Ais» գործը։

Բայց կա ընդհանուր բան, որը միավորում է այսօրվա եւ վաղվա մեծ կոմպոզիտորի բոլոր ստեղծագործությունները։ Դա բնածին անտիկ ինտելեկտի եւ ստեղծագործական պայծառացման ուժի ներկայությունն է, որոնք ունկնդիրներին ստիպում են նրա երաժշտության գերին լինել առաջին հնչյունից մինչեւ վերջինը։

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության դոկտոր

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Նաեւ ծիծաղով է հաղթում

Լրացավ Արամայիս Սահակյանի 65 տարին։ Չափազանցություն չէ։ Ինքն է ասում։ Ու այս 25-ամյա հոգով եւ 500-ամյա իմաստնությամբ մարդը վերջերս Հալեպում «Կիլիկիա» հրատարակչությունը տպեց նրա 5 հազարերորդ գիրքը (չափազանցություն է)՝ «500 կատակ»։ Ներկայացնում ենք այս գրքից հատվածներ եւ անմահ Արամայիս Սահակյանին ցանկանում, որ հետագա երկրորդ, երրորդ եւ չորրորդ 65 տարիներին եւս մի տասը հազար գիրք տպագրի։

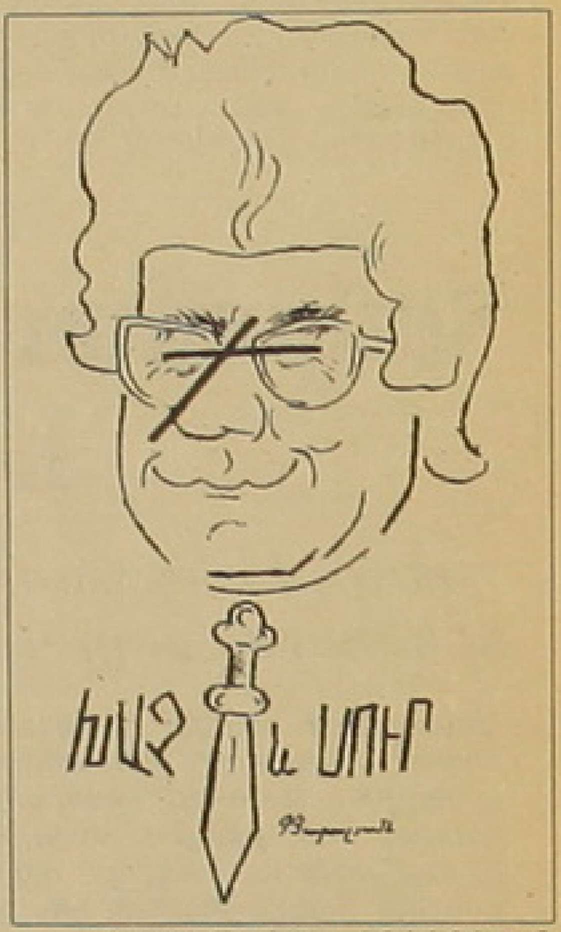

Սիրիական կատակներից

*

Դեր Զոր մեկնեցի հայաստանյան մի քանի դասախոսների հետ, ովքեր դասավանդում էին Հալեպի հայագիտական կենտրոնում։ Եփրատի ափին ճաշկերույթ տրվեց։ Տեր հայր Համազասպին հարցրի, թե ինչո՞ւ սեղանը չօրհնեց։ «Հայաստանեն եկածներդ այնքան արա՛գ սկսաք ուտել, որ ես չհասցուցի սեղանն օրհնել...», արդարացավ նա։

*

Նոր ու գեղեցիկ ավտոբուսով Գամիշլիից գալիս էինք Հալեպ։ Կարպիս Դերձակյանն ասաց. «Ըստ օրենքի, եթե ավտոբուսն արկածի ենթարկվի, յուրաքանչյուր ուղեւորիս 20 դոլար կտրվի»։ «Բա ինչպե՞ս անենք, որ արկածի ենթարկվի...», լրջորեն հարցրի ես։

Լիբանանյան կատակներից

*

Բուրջ Համուդ «հայակերտ քաղաքում» մոտեցա թերթավաճառ Պարգեւին.
– «Ոզնի» ունե՞ք։
– Կենդանիների հարցով դիմեք պարոն Նուբարին,- հանգիստ ասաց նա։

*

Լիբանանյան թեմի բարեջան եւ գեղեցիկ առաջնորդ գերաշնորհ Գեղամ ծայրագույն վարդապետ Խաչերյանի հետ զրուցում էինք իր նստավայրում, երբ սուրճ մատուցեց Զոհրապ Խոջաֆյան անունով մի աշխատակից՝ արտաքինով շատ նման ինձ։
– Պարոն Զոհրապ, մենք շատ նման ենք իրար,- ասացի։
– Այո, նման ենք,- պատասխանեց նա,- բայց պիտի շիտակն ըսեմ քեզի, որ իմ հայրս բնավ Հայաստան այցելած չէ։
– Վնաս չունի, փոխարենը՝ իմ հայրն է այցելել Լիբանան,- շտապեցի ասել նրան։

*

– Հայու բարությունը ծովից ծով է,- ասացի գրասեր ու հայրենասեր Արմեն Հարությունյանին։
– Ատոր համար ալ ծովից-ծով Հայաստանը կորսնցուցինք,- պատասխանեց նա։

*

– Գարեջրիս գավաթն ո՞ւր է, ո՞ւր կորավ գավաթը,- մի անգամ ասաց Սեմը։
– Տնաշե՛ն, ազգի հավատքն է կորսուեր, դուն գավաթին համա՞ր կմտածես,- ասացին Գ. Ադդարյանի եւ Գ. Սեւանի այրիները՝ Արփիկը եւ Զեփյուռը։

Հողածին ու հողաբույր

Եվս մեկ տող՝ Արեւշատ Ավագյանի կենսագրությունում

Վերջերս Երեւանի Նկարչի տանը բացված Արեւշատ Ավագյանի նկարչական ցուցահանդեսի ժամանակ ներկայացված էր նաեւ... քանդակագործ Արեւշատ Ավագյանը։ Ու կրկին՝ բարձր կարծիքներ ամենահեղինակավոր մարդկանց կողմից։ Ամեն դեպքում հաճելի է գնահատությունը. ստեղծագործող մարդու աշխատանքը պետք է գնահատվի։ Սակայն Արեւշատ Ավագյանն այն մարդն է, որը միշտ շարժման, որոնումների մեջ է։ Հանգիստ չի կարող նստել։ Մշակույթի հայկական ֆոնդի նախագահը հսկայական ջանքեր է գործադրում հայ ազգային նկարագրի, ազգային մտածողության պահպանման համար։

– Ոչ ոքի համար գաղտնիք չէ, որ ամերիկյան մշակույթը փորձում է տիրել աշխարհը, ասում է արվեստագետը։ Ազգային ամեն ինչի կործանման «համաշխարհային ազգ» ստեղծելու համար գործի են դրված հսկայական միջոցներ եւ սարսափելի ուժեր։ Դա մենք նկատում ենք ամեն օր, ամեն ժամ։ Եվ մենք հայերս, եթե միաբան չլինենք, եթե չառաջնորդվենք համազգային փրկության միասնական ծրագրով, ապա վաղը նույն չափանիշներով կարող ենք չափվել, ինչ, ասենք, Սեուլի փողոցներում կծկված կորեացին կամ Նյու Յորքի կաբարեներում որոտացող նեգրը։ Մեզ համար փորձության ժամանակներ են, ու մենք պարտվել չենք կարող, իրավունք չունենք պարտվելու։

Այս անգամ եւս Արեւշատ Ավագյանը խոսքն ապացուցում է գործով։ Նրա ստեղծագործությունը, այս դեպքում գեղանկարչությունն ու քանդակագործությունը, կրկին ապացուցում են արվեստագետի նվիրվածությունն իր գաղափարներին։ Գրեթե 40-ամյա ստեղծագործական կյանք ապրած Արեւշատ Ավագյանը պարապ օրեր չունի։ Եվ եթե փոքր-ինչ ինքն իրենից ժամանակ է «գողանում», տոն օր է անում հայրենի Աշտարակում, հայրական տանը գտնվող իր արվեստանոցում, Քասախի ափին։ Եվ նույնիսկ այս «կիրակին» աշխատանքային օր է դառնում։ Մշակույթի ֆոնդի աշխատանքները (բազմաթիվ նկարիչ, քանդակագործ բարեկամներ սպասում են նրան, բազմաթիվ բանաստեղծներ, գրողներ, արվեստաբաններ «Երանելի հինգշաբթիների» «Ծի՛ր Կաթինի» պարատմունքներին են սպասում), մտահոգությունները հայ գրական ընտանիքի համար՝ իր ընտանիքի համար... Հենց նրանք էլ հայ մշակույթի ողնաշարն են կազմում, հենց նրանք էլ մեր մշակույթի (ասել կուզի՝ ազգի, պետության) պահպանման ու հզորացման հենասյուներն են։ Առանց չափազանցության։ Միայն պետք է նրանց արածը տեսնել ու գնահատել։ Արեւշատ Ավագյանինը՝ նույնպես։

Նրա խոսքը ոչ ոքի չի վիրավորում, թեեւ կարող է շատ կտրուկ լինել։ Գիտես, որ արժեքները չի խառնում, գիտես, որ ազգային ամեն արժեքի, ազգային մտածողության ու կեցվածքի անհոգնելի պաշտպան է։ Ու պարզ է, որ կարող է նաեւ թշնամիներ վաստակել։ Սակայն անգամ թշնամիները հարգանքով են խոսում նրա մասին, որովհետեւ գիտեն՝ անանձնական են իր մտահոգությունները։

Այս անգամ եւս դա ապացուցվեց, այս ցուցահանդեսով։

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Վահանյանն ու Անաստասյանը՝ աշխարհի առաջնությունում

Եվս հինգ հայ շախմատիստներ հավակնում են ուղեգրերին

Գագիկ Հովհաննիսյանը հաղորդում է Մակեդոնիայից

Այո, արդեն այսօր, Եվրոպայի առաջնության ավարտից երկու տուր առաջ գրոսմայստերներ Ռաֆայել Վահանյանին եւ Աշոտ Անաստասյանին կարող ենք շնորհավորել փայլուն հաջողության՝ աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլին մասնակցելու իրավունք նվաճելու կապակցությամբ: 11-րդ տուրում մեր հայրենակիցները սեւերով ոչ-ոքի խաղացին համապատասխանաբար ուկրաինացի Գեորգի Տիմոշենկոյի եւ ռուսաստանցի Կոնստանդին Սակաեւի հետ: Նախավերջին՝ 12-րդ տուրում Անաստասյանն ու Վահանյանը վիճակահանության քմահաճույքով հանդիպում են միմյանց հետ: Նկատի ունենալով եւ մրցաշարային իրավիճակը, եւ Աշոտի ու Ռաֆայելի ընկերական ջերմ հարաբերությունները, կարելի է չկասկածել, որ հանդիպումը կավարտվի կարճատեւ «գրոսմայստերական» ոչ-ոքիով: Իսկ սա նշանակում է, որ անգամ տեսականորեն այլեւս ոչինչ չի կարող խանգարել Վահանյանին ու Անաստասյանին ապահոված տեղեր ունենալ աշխարհի առաջնություն մեկնող գնացքում:

Շատ մոտ են նման հաջողությանը նաեւ Սմբատ Լպուտյանն ու Սերգեյ Մովսիսյանը, որոնց այժմ բավարարում է մնացած բոլոր հանդիպումների խաղաղ ավարտը: Ահա թե ինչու Լպուտյանը ստրիմստերական ոչ-ոքի խաղաց ուկրաինացի Անդրեյ Վոլոկիտինի, իսկ Մովսիսյանը՝ ռումինացի Լիվիու-Դիտեր Նիսիպեանուի հետ: Այժմ Լպուտյանի մրցակիցն է ուկրաինացի մեկ այլ գրոսմայստեր՝ Վադիմ Մալախատկոն, իսկ Մովսիսյանը խաղալու է Իսրայելի ներկայացուցիչ Լեւ Պսախիսի հետ: Սպասենք ոչ-ոքիների...

Իսկ Արտաշես Մինասյանը, որին օդուջրի պես գոնե մեկ հաղթանակ էր անհրաժեշտ, տուրից առաջ յուրահատուկ դոպինգ ընդունեց: Մինչեւ Արթուր Յուսուպովի (Գերմանիա) հետ մենամարտը, Արտաշեսը զանգահարեց Երեւան, տուն եւ, լիցքավորված հարազատների հետ հեռախոսազրույցով, մեկ շնչով հաղթեց իր հանրահայտ մրցակցին: Մնացած երկու տուրերում, որեւէ նոր հաղթանակ Մինասյանին միանգամից կբերի բաղձալի ուղեգիր, իսկ ոչ-ոքիների դեպքում հայ շախմատիստին սպասում են լրացուցիչ մրցախաղեր: Միանգամայն նույն վիճակում է Կարեն Ասրյանը, որը հաղթություն կնքեց Ստանիսլավ Սավչենկոյի (Ուկրաինա) հետ: Նախավերջին տուրում Ասրյանի մրցակիցն է հույն Ստելիոս Հալկիասը, Մինասյանինը՝ ռուսաստանցի Վադիմ Զվյագինցեւը:

Վլադիմիր Հակոբյան

Ոչ մի կերպ չի գտնում իր խաղը Վլադիմիր Հակոբյանը: Իսպանացի Խավիեր Մորենոյի հետ միավորը կիսելուց հետո այժմ Վլադիմիրը պետք է հանդիպի ռումինացի Անդրեյ Իստրատեսկուի հետ: Գոնե լրացուցիչ մրցախաղերին մասնակցելու համար Հակոբյանը պետք է փորձի տանել մեկ հաղթանակ՝ այս կամ վերջին տուրում:

Ցավոք, Արսեն Եղիազարյանը բարենպաստ դիրք ունենալով Եվգենի Նաերի (Ռուսաստանի) դեմ, սխալվեց, պարտվեց եւ համարյա կորցրեց ուղեգիր նվաճելու հնարավորությունները: Լեւոն Արոնյանը ոչ-ոքի խաղաց Միխայիլ Պոդգայեցի (Ուկրաինա), Գաբրիել Սարգսյանը՝ Թոմաս Լիկովսկու (Սլովակիա), Արա Մինասյանը՝ Մարկ Նարցիսոյի (Իսպանիա) հետ: Այժմ Մինասյանի մրցակիցն է Միխայիլ Կրասենկովը (Լեհաստան), Արոնյանինը՝ Ստեֆան Ջուրիչը (Հարավսլավիա), Սարգսյանինը՝ Էննիո Արլանդին (Իտալիա), Մինասյանինը՝ Գենադի Տիմոշչենկոն (Սլովակիա):

Դե, իսկ չեմպիոնության համար պայքարում մրցակցությունը խիստ սրվեց: Մասնավորապես, Յուդիթ Պոլգարը (Հունգարիա) շատ կարեւոր հաղթանակ տարավ Սերգեյ Տիվյակովի (Հոլանդիա) նկատմամբ: 12-րդ կենտրոնական հանդիպումներից են Պոլգար-վան Վելի, Պոնոմարյով-Միլով, Սուտովսկի-Սակաեւ պարտիաները:

11 տուրից հետո

1-5.	Յ. Պոլգար (Հունգարիա)	8
	Ռ. Պոնոմարյով (Ուկրաինա)	8
	Լ. վան-Վելի (Հոլանդիա)	8
	Վ. Միլով (Շվեյցարիա)	8
	Է. Սուտովսկի (Իսրայել)	8
6-10.	Ռ. Վահանյան (Հայաստան)	7,5
	Ա. Անաստասյան (Հայաստան)	7,5
11-33.	Ս. Լպուտյան (Հայաստան)	7
	Ս. Մովսիսյան (Չեխիա)	7
34-63.	Կ. Ասրյան (Հայաստան)	6,5
	Արտ. Մինասյան (Հայաստան)	6,5
64-92.	Վ. Հակոբյան (Հայաստան)	6
93-120.	Ա. Եղիազարյան (Հայաստան)	5,5
121-151	Լ. Արոնյան (Հայաստան)	5
152-168.	Գ. Սարգսյան (Հայաստան)	4,5
	Արա Մինասյան (Հայաստան)	4,5

Ընդամենը՝ 203 մասնակից:

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Անհաջող մրցելույթներ

Հայաստանի բռնցքամարտիկներն անհաջող հանդես եկան Հյուսիսային Իռլանդիայի մայրաքաղաք Բելֆաստում անցկացված աշխարհի 11-րդ առաջնությունում: Մեր 6 մարզիկներից 3-ը՝ Հարություն Թովմասյանը (54 կգ քաշային կարգ), Անդրանիկ Հակոբյանը (71 կգ), Բագրատ Օհանյանը (91 կգ-ից բարձր) առաջին իսկ մենամարտերում պարտվեցին, իսկ մյուս 3-ը՝ Սեւադա Ռաբեւոսյանը (51 կգ), Արթուր Գեւորգյանը (63,5 կգ) եւ Արտակ Մալումյանը (81 կգ), շահելով մեկական մենամարտ, հաջորդում զիջեցին ու դուրս մնացին պայքարից:

Բելֆաստում հիանալի մրցելույթներ ունեցան Կուբայի բռնցքամարտիկները: 12 քաշային կարգերից 7-ում կուբացիները նվաճեցին աշխարհի չեմպիոնի կոչումը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հոբելյանականը՝ 25-րդը

Սկսվեց ֆուտբոլի Երեւան քաղաքի պատանեկան ակումբային առաջնությունը 1988-1989-1990 թթ. ծնվածների միջեւ: Առաջնությունը, որն անցկացվում է երեք տարիքային խմբով, հոբելյանական է՝ թվով 25-րդը: Պատահական չէ, որ մրցումներին մասնակցում են ռեկորդային թվով թիմեր:

Առաջնությանը մասնակցում են 12 մարզադպրոցների եւ ակումբների 40 թիմեր (թվով՝ 1200 մասնակիցներ), այդ թվում՝ հանրապետական եւ Երեւանի ֆուտբոլի դպրոցների 2-ական, Շենգավիթի, Էրեբունու, Արաբկիրի, Զեյթունի, Ավանի, Դավիթաշենի, «Դինամոյի», «Նաիրիտի», ինչպես նաեւ «Ֆուրման» նորաստեղծ ակումբի (Ֆուրման Աբրահամյանի անվամբ. տնօրենը մեր հանրահայտ դարպասապահի որդին է՝ Արթուր Աբրահամյանը) թիմերը:

Առաջնությունն անցկացվում է շրջանային մրցակարգով՝ 2 շրջանով: Մրցումների ավարտին որոշվում են ինչպես Երեւան քաղաքի առանձին տարիքների չեմպիոնները, այնպես էլ ուժեղագույն ակումբները: Մրցանակակիրները որոշվում են երեք տարիքների գրաված տեղերի նվազագույն գումարով:

Հոբելյանական առաջնությունն այս անգամ անցկացնում է «Փյունիկ» ֆուտբոլային ակումբը (նախագահ՝ Խորեն Հովհաննիսյան), որը նաեւ գլխավոր հովանավորն է: Ակումբը սահմանել է բազմաթիվ մրցանակներ հաղթող թիմերի եւ առանձին ֆուտբոլիստների համար:

Այս մրցումները մի տեսակ հայելի եւ յուրատեսակ հաշվետվություն են. դրանք լավագույնս կցնահատեն մարզադպրոցների մեկ տարվա կատարած աշխատանքները, մարզիչների հմտությունը եւ ֆուտբոլիստների ծիծ ընտրությունը, ի հայտ կբերեն դրական եւ թերի կողմերը: Դրանք ի հայտ կբերեն հեռանկարային, խոստումնալից ֆուտբոլիստներին, որոնք հետագայում հիմնականում կհամալրեն ՀՀ հավաքական թիմերը: Պատահական չէ, որ այսօրվա վարպետ թիմերի, ինչպես նաեւ ՀՀ հավաքական թիմերի կազմերում խաղացող ֆուտբոլիստների բացարձակ մեծամասնությունը մասնակցել է մեր առաջնությանը: Ինչպես միշտ, այնպես էլ այս անգամ հաղթանակի համար հիմնական պայքարը կընթանա հանրապետական եւ քաղաքային ֆուտբոլի դպրոցների թիմերի միջեւ, որոնք միշտ էլ դարձել են չեմպիոններ եւ մրցանակակիրներ:

Մրցումները սպասարկում են մայրաքաղաքի լավագույն եւ խոստումնալից հեռանկարային մրցավարները, որոնց համար այս մրցումները հանդիսանում են լավագույն փորձաշրջան մրցավարական որակավորման համար:

Արդեն անցկացվել է մի քանի փուլ, եւ առջեւում են հանրապետական ու քաղաքային դպրոցների, ինչպես նաեւ Շենգավիթի եւ «Նաիրիտի» թիմերը:

ՀԵՆՐԻԿ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ,
Առաջնության գլխավոր մրցավար,
համամիութենական կարգի մրցավար,
ՀՀ վաստակավոր մարզիչ

Փորձեք լուծել

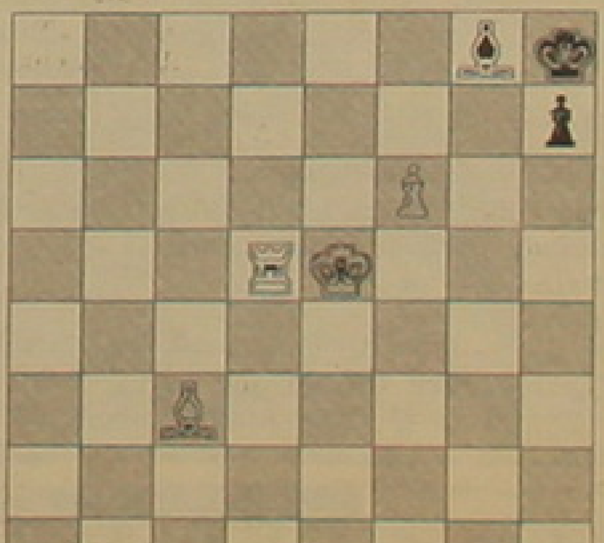

Մատ 3 քայլից

ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Սթենլիի գավաթը՝ «Կոլորադո էվելանշին»

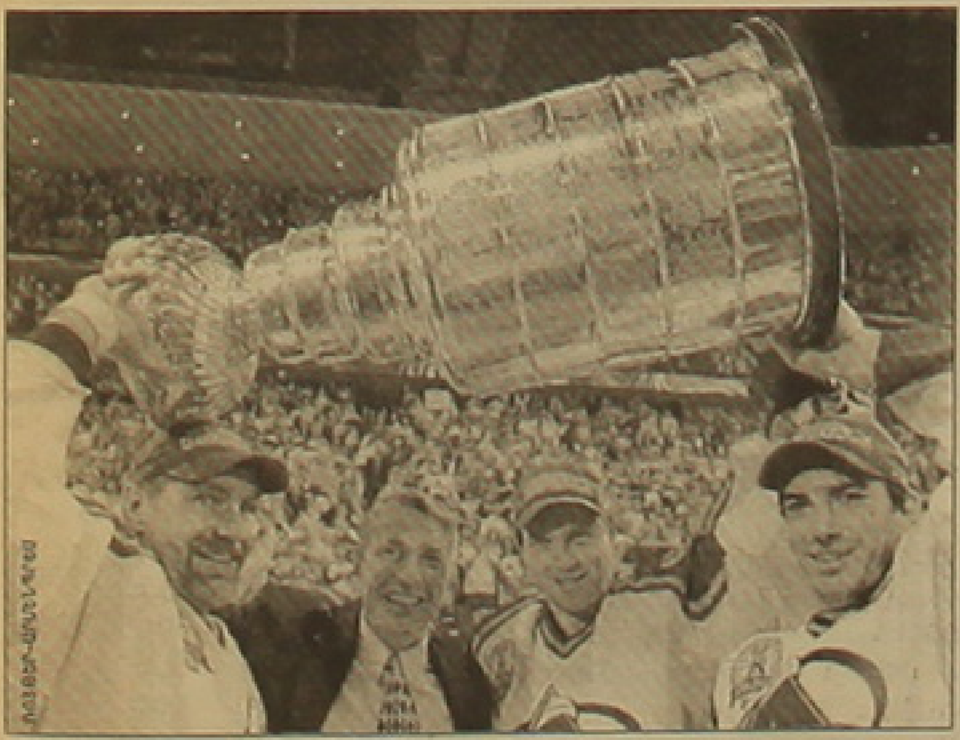

Հյուսիսամերիկյան Հոկեյի ազգային լիգայի (NHL) գլխավոր պարգեւի՝ Սթենլիի գավաթի խաղարկության եզրափակիչում հանդիպեցին «Կոլորադո էվելանշ» եւ «Նյու Ջերսի դիվիլզ» թիմերը: Հանդիպումների շարքը շահելով 4-3 ընդհանուր հաշվով՝ պատվավոր մրցանակը նվաճեց «Կոլորադո էվելանշը»:

Հաշիվն առայժմ հավասար է՝ 1-1

Բասկետբոլի ազգային ասոցիացիայի (NBA) գլխավոր մրցանակը վիճարկում են արեւելյան եւ արեւմտյան կոնֆերենցիաների հաղթողներ «Ֆիլադելֆիա-76» եւ «Լոս Անջելես լեյքերզ» թիմերը: Նրանք առայժմ մեկական անգամ պարտության են մատնել իրար, եւ այժմ հաշիվը հավասար է:

Գլխավոր հերոսները Կուերտենն ու Կապրիատին են

Փարիզի «Ռոլան Գարոս» խաղահրապարակներում անցկացվեց «Մեծ սաղավարտ» շարքի երկրորդ մրցաշարը՝ Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը:

Տղամարդկանց մրցումներում ուժեղագույնը բրազիլացի Գուստավո Կուերտենն էր, որը եզրափակիչում 6-7, 7-5, 6-2, 6-0 հաշվով պարտության մատնեց իսպանացի Ալեքս Կորետխային: Ի դեպ, սա Կուերտենի երրորդ հաջողությունն է «Ռոլան Գարոսում». նա Ֆրանսիայի բաց առաջնության հաղթող է դարձել նաեւ 1997 եւ 2000 թվականներին:

Մրցաշարին մասնակցում էր նաեւ մեր Սարգիս Սարգսյանը: Երկրորդ շրջանում մրցելով շվեյցարացի Ռոժե Ֆեդերերի հետ՝ նա համառ պայքարից հետո պարտություն կրեց 6-4, 6-3, 2-6, 4-6, 5-7 հաշվով եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից:

Կանանց մրցապայքարում չեմպիոնուհու կոչումը նվաճեց ամերիկուհի Ջենիֆեր Կապրիատին: Վճռական խաղում նա հաղթեց Կիմ Կլիյսթերսին (Բելգիա)՝ 1-6, 6-4, 12-10: Նշենք, որ Կապրիատին այս տարի հաղթել է նաեւ «Մեծ սաղավարտի» առաջին մրցաշարում՝ Ավստրալիայի բաց առաջնությունում:

Բաժինը վարում է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԱՅՍՕՐ

Տնտեսական համաժողով՝ առանց քաղաքական ենթատեքստի

Եվրասիական տնտեսական համագործակցության իրավիճակի ու հեռանկարների քննարկում Երեւանում

Այսօր Երեւանում աշխատանքը կսկսի Եվրասիական տնտեսական համագործակցությանը նվիրված միջազգային համաժողովը: Միջոցառման թեման բավականին ընդգրկուն է ու հավակնոտ՝ «Եվրասիական տնտեսական համագործակցության իրավիճակը եւ հեռանկարները: Հայաստանը որպես կամուրջ ԱՊՀ, Արեւելյան Եվրոպայի եւ Մերձավոր Արեւելքի երկրների միջեւ ապրանքների ծառայությունների եւ հաղորդակցման ուղիների տարանցման գործում»: Համաժողովին, որն անցկացվելու է Արդյունաբերողների միջազգային միության «կտուրի» տակ, կմասնակցեն այդ միության անդամ գրեթե բոլոր 10 երկրներն ու տարածաշրջանի, միմյանց միջեւ ու Հայաստանի հետ տնտեսական կապերի խորացմամբ հետաքրքրված երկրների տարբեր ֆինանսատնտեսական կառույցների, բիզնես-միությունների ու կոնկրետ ընկերությունների ներկայացուցիչներ: Համաժողովի աշխարհագրությունը մեծ է՝ ԱՊՀ երկրներ (Ռուսաստան, Բելառուս, Մոլդովա, Ուկրաինա), Արեւելյան Եվրոպա (Բուլղարիա, Չեխիա, Ռումինիա, Հարավսլավիա), Արեւելք (Իրան, Չինաստան, Հնդկաստան), Մերձավոր Արեւելք (Սիրիա, Լիբանան, Իրաք): Ամենամեծ պատվիրակությունը Ռուսաստանի Դաշնությունից է՝ Արդյունաբերողների միջազգային միության նախագահ Նիկոլայ Ռիժկովի գլխավորությամբ: Խմբում ընդգրկված են ՌԴ Պետդումայի 7 պատգամավորներ, գործադիր իշխանությունների ներկայացուցիչներ, ֆինանսաբանկային, արդյունաբերական կազմակերպությունների ու միությունների, արդյունաբերական ոլորտներ ու ճյուղեր միավորող կազմակերպությունների ղեկավարներ (Ռուսական բանկերի ասոցիացիա, Ռուսաստանի ֆինանսաարդյունաբերական միություն, «Կահույքագործների միություն», Ագրոարդյունաբերական համալիր եւ այլն), ինչպես նաեւ խոշոր արդյունաբերական ձեռնարկությունների, համալիրների ու ընկերությունների ներկայացուցիչներ («Սուխոյ» ռազմարդյունաբերական համալիր, «Սոյուզ» ավիաշարժիչների գործարան, «Սեմենա» ասոցիացիա, «Վեկսա», Սիբիր-մոսկովյան առեւտրային բանկ, Գորկու ավտոմեքենաների գործարան եւ այլն): Եւս մոտ երեսուն ներկայացուցիչներ կգան վերը թվարկված երկրներից:

Համաժողովի ներկայացվածությունն ու թեման հուշում են, որ այն կարելի է շարունակությունը համարել Նյու Յորքի ներդրումային համաժողովի, սակայն ոչ ամենեւին վերջինիս հակակշիռը: Համենայն դեպս, ՀՀ արդյունաբերողների միության նախագահ Վազգեն Սաֆարյանի պնդմամբ, նախորդ համանման միջոցառումների համեմատ այս համաժողովի հիմքում չկա քաղաքականություն: Նպատակը՝ ավանդական տնտեսական կապերով ու աշխարհագրական դիրքով պայմանավորված տնտեսական կապերի խորացումն է տարածաշրջանի երկրների միջեւ՝ հաշվի առնելով այդ երկրներում վերջին տարիներին ընթացող բարեփոխումները: Համաժողովին հրավիրված են նաեւ Հայաստանի գրեթե բոլոր խոշոր արդյունաբերական ընկերությունների, բանկերի ղեկավարները: Նրանց ու հրավիրվածների միջեւ սպասվում են գործնական քննարկումներ, համատեղ նախագծերի, համատեղ ձեռնարկությունների առաջարկությունների քննարկում:

Սպասվում է, որ համաժողովը կողջունի ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Հայաստանի տնտեսության վիճակն ու ներդրումային հնարավորությունները կներկայացնի ՀՀ արդյունաբերության ու առեւտրի նախարար Կ. Ճշմարիտյանը: Կլինեն նաեւ գործնական ելույթներ ինչպես Հայաստանից, այնպես էլ հրավիրված երկրներից:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒԿՈՅԱՆ

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»
ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- *Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով*

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

տրանզիտ փաթեթներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- *Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում*
- *Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում*
- *Բժշկական ապահովագրություն*

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

Կովկասի տարածաշրջանային բնապահպանական կենտրոն/ՏԲԿ/ Կովկաս

2001 թ. դրամաշնորհների ծրագիր հասարակական կազմակերպությունների (ՀԿ) համար

- Ընթացիկ գործող դրամաշնորհներ
- Փոքր դրամաշնորհներ
- Հատուկ դրամաշնորհներ
- Անդրսահմանային դրամաշնորհներ

Դրամաշնորհների ծրագիրը նախատեսված է եւ ուղղված Կովկասի (Հայաստան, Ադրբեջան, Վրաստան) այն ՀԿ-ներին, որոնց ծրագրերը նվիրված են շրջակա միջավայրի պահպանման խնդիրների լուծմանը:
Հայտերի ընդունման ժամկետներն են՝
Ընթացիկ գործող դրամաշնորհների համար ժամանակային սահմանափակումներ չկան, իսկ փոքր, հատուկ եւ անդրսահմանային դրամաշնորհների համար մինչեւ 31 հուլիսի, 2001 թ.
Մանրամասն տեղեկություններ կարող եք ստանալ հետեւյալ աղբյուրներից՝

- Կովկասի ՏԲԿ գրասենյակ-Վրաստան, 380062 Թիֆլիս, Ճավճավաձեի 74, սենյակ 804
  Հեռ. (+995 32) 25-36-49/48,
  էլ. փոստ, rec@caucasus.net
- Կովկասի ՏԲԿ լրագրի երկրորդ թողարկումում, որը կարող եք պատվիրել՝ գրելով. infocom.rec@caucasus.net
- Կովկասի ՏԲԿ ինտերնետի էջում- http://rec.caucasus.net

For Your Internal News
of Armenia
Log on to www.azg.am
In English,
Russian,
Armenian and Turkish

Ազգ

օրաթերթի հաջորդ համարը գնելիս պահանջեք անվճար L&M գովազդային թերթիկ:

ARMENTEL

Հայտարարություն

Արմենտելը հայտարարում է թարգմանիչների մրցույթ:

Պահանջվում է.
Բարձրագույն կրթություն, հայերենի եւ անգլերենի գերազանց իմացություն, համակարգչով աշխատելու հմտություն, տարիքը՝ մինչեւ 30 տ.:
Ցանկացողները մինչեւ 2001 թ. հունիսի 20-ը կարող են դիմել Արմենտելի կադրերի ղեկավարման վարչություն (Երեւան, Սիարոնյան 2, 516 սենյակ, հեռ. 282322): Անհրաժեշտ է ներկայացնել կրթության վերաբերյալ փաստաթղթեր, համառոտ կենսագրական տվյալներ (ռեզյումե հայերեն, անգլերեն լեզուներով):

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Panasonic EB-BS 450 մոդելի բջջային հեռախոս:
Հեռ. 529353, (09)429353

ՀԱՄԵՐԳ

Հունիսի 15-ին, ժ. 19:00, «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում կկայանա Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի համերգը՝ դիրիժոր Մերուժան Սիմոնյանի ղեկավարությամբ:

Ծրագրում՝

Էդուարդ Հայրապետյան (ծնվ. 1949)
Սիմֆոնիա թիվ 3
«Հուր-Հուր Մեծ Թիթեռը»
Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ Էդուարդ Թոփչյան
ՀՖՆ-ի 2000/2001 թթ. համերգաշրջանի հովանավոր՝
AGBU- Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել 560645 հեռախոսահամարով:

ՀՖՆ-Ի ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն (ՀԲԸՄ)
ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
2001-2002 ուսումնական տարի

ՀԲԸՄ Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը (Մ.Կ.Հ) 75 տարվա պատմություն ունեցող միջնակարգ, երկսեռ, գիշերօթիկ եւ ցերեկային վարժարան է: Հաստատությունն ունի արդի ուսումնական պահանջները բավարարող կառույցներ՝ տարրալուծարաններ, համակարգիչներ, գրադարան, մարզական համալիր:

Մ.Կ.Հ-ն ուսումնական ծրագիրը համապարփակ է.

- Հայերեն լեզու, գրականություն եւ պատմություն: Այլ առարկաների դասավանդումը՝ անգլերենով:
- Հայերեն եւ անգլերեն լեզուների անբավարար մակարդակ ունեցող աշակերտների համար կանցկացվեն հատուկ դասընթացներ:
- Կդասավանդվի աշակերտի ծննդավայրի լեզուն (օրինակ՝ արաբերեն, հունարեն, բուլղարերեն, ռուսերեն կամ ֆրանսերեն), ինչպես նաեւ մեկ այլ օտար լեզու՝ բավարար թվով խումբ հավաքելու դեպքում:
- Դպրոցը ունի յոթ դասարան (Ա.- Է.)՝ 12-18 տարեկան աշակերտների համար:
- Ուսումնական ծրագիրը հիմնված է միջազգային չափանիշների եւ մակարդակի վրա՝ անգլիական GCE 'O' Level-ի (սկսնակ մակարդակ) եւ 'A' Level-ի (խորացված մակարդակ), IGCSE-ի, ինչպես նաեւ նախապատրաստում է ամերիկյան TOEFL, SAT I եւ SAT II քննությունների համար:
- Աշակերտները կպատրաստվեն բարձր ճանաչում ունեցող ամերիկյան եւ եվրոպական համալսարանների ընդունելության պայմաններին համապատասխան ծրագրերով:
- Հաստատության վկայական ստացող շրջանավարտները հնարավորություն կունենան իրենց բարձրագույն ուսումը շարունակելու լավագույն համալսարաններում՝ ամերիկյան, եվրոպական, հայաստանյան եւ լիբանանյան):
- Արտադասարանական ծրագրերն են՝ նկարչությունը, պարարվեստը, երգչախումբը, փողային նվագախումբը, ժուռնալիստիկան, քանդակագործությունը, թատրոնը, սկաուտական եւ մարզական խմբակները:
- Հաստատությունը իր կարելիության սահմաններում կօժանդակի նյութական սահմանափակ հնարավորություն ունեցող բայց ընդունակ եւ ջանասեր աշակերտներին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների, ինչպես նաեւ դիմումի ձեւերի համար դիմել՝

A.G.B.U.-Melkonian Educational Institute
Admissions Office (Attn. Mrs. I. Guevherian)
P.O.Box 21907, CY-1514, Nicosia, Cyprus
Tel: +357-2-422195 / 422204 Fax: +357-2-49315
E-Mail: agbumei@melkonian.ac.cy
www.melkonian.ac.cy

կամ

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն
Հայաստանի ներկայացուցչություն
Երեւան 375019, Մարշալ Բաղրամյան 40, սենյակ 17
Հեռ.՝ 271654

@rminco Global Telecommunications **Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:**

«Գինդ» տպագրատուն. Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 05. 2001 Գինը՝ 100 դրամ